Opłata pocztowa uiszczona gotówką!

Katowice, dnia 31 października 1936.

GAZETA URZĘDOWA

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Nr. 10.

Poz.: **TREŚĆ:** str.

Poz. 194.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 132).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 3 sierpnia 1936 r. (Nr. II P-3301/36)

o selekcji dzieci umysłowo upośledzonych i kierowaniu ich do zakładów, szkół i oddziałów specjalnych.

§ 1. Na podstawie art. 13 i 56 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam przeprowadzenie selekcji dzieci umysłowo upośledzonych i kierowanie ich do zakładów specjalnych, szkół powszechnych specjalnych i oddziałów specjalnych na zasadach ustalonych w instrukcji, ogłoszonej jako załącznik do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

Inspektoratom Szkolnym
w Województwie Śląskim.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego podaje powyższe do wiadomości i stosowania z zaznaczeniem, że na terenie m. Katowic, a w miarę możności i w innych miejscowościach, badania selekcyjne przeprowadza Szkolna Poradnia Psychologiczna przy Instytucie Pedagogicznym w Katowicach. Równocześnie traci moc obowiązującą zarządzenie Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydział Oświecenia Publicznego z dnia 22 września 1932 r. Nr. O. P. II-1439 (Gaz. Urz. Wojew. Śl. — Dział Adm. Szk. z roku 1932 Nr. 31 (5).

Za Wojewodę:
(—) **Dr. T. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 3 sierpnia 1936 r. (Nr. II. P-3301/36).

INSTRUKCJA
w sprawie selekcji dzieci umysłowo upośledzonych i kierowania ich do zakładów specjalnych, szkół powszechnych specjalnych i oddziałów specjalnych.

1. Selekcja dzieci umysłowo upośledzonych ma na celu:

a) wyodrębnienie z pośród dzieci w wieku obowiązku szkolnego, a zwłaszcza z pośród uczniów publicznych szkół powszechnych, tych dzieci, które ze względu na niedorozwój umysłowy nie mogą pobierać nauki w szkole powszechnej,

b) zakwalifikowanie ich do zakładów specjalnych, szkół powszechnych specjalnych i oddziałów specjalnych dla umysłowo upośledzonych.

2. Badania selekcyjne odbywają się z reguły w tych miejscowościach, w których jest zorganizowany zakład specjalny, szkoła powszechna specjalna lub oddział specjalny dla umysłowo upośledzonych.

Badaniom tym podlegają:

a) uczniowie pierwszych i drugich klas szkół powszechnych, którzy budzą wątpliwości co do normalnego rozwoju umysłowego,

b) dzieci, którym odroczono obowiązek szkolny ze względu na opóźnienie w rozwoju umysłowym.

3. Badania selekcyjne przeprowadza Pracownia Psychopedagogiczna Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej w Warszawie i kierownicy (nauczyciele) zakładów, szkół i oddziałów specjalnych dla dzieci umysłowo upośledzonych, o ile odbyli odpowiednie przeszkolenie praktyczne w wymienionej Pracowni lub też o ile mają zezwolenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Za zgodą Ministerstwa W. R. i O. P. mogą przeprowadzać te badania również inne pracownie psychologiczne.

Osoby przeprowadzające badania porozumiewają się w miarę potrzeby w sprawach związanych ze stosowaniem badań psychologicznych z Pracownią Psychopedagogiczną Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.

4. Badania psychologiczne, mające na celu selekcję dzieci umysłowo upośledzonych, przeprowadza się zasadniczo metodą Binet-Termana, co nie wyklucza możliwości stosowania w razie potrzeby innych metod psychologicznych.

5. Na początku roku szkolnego Inspektorzy Szkolni organizują konferencje kierowników szkół powszechnych i nauczycieli tych szkół, prowadzących klasy pierwsze i drugie, z udziałem osób przeprowadzających badania selekcyjne, dla omówienia sprawy selekcji dzieci umysłowo upośledzonych oraz przydzielają kierownikom tych szkół kwestionariusze wstępne (wzór Nr. 1).

Kierownicy szkół powszechnych doręczają osobom, przeprowadzającym badania selekcyjne, wykazy dzieci którym odroczono obowiązek szkolny ze względu na opóźnienie w rozwoju umysłowym.

W ciągu pierwszego okresu szkolnego nauczyciele szkół powszechnych, prowadzący klasy pierwsze i drugie, obowiązani są: 1) zwracać szczególną uwagę na uczniów, którzy budzą wątpliwości co do normalnego rozwoju umysłowego, bez stosowania badań testowych i 2) wypełnić kwestionariusz wstępny (wzór Nr. 1).

Osoba przeprowadzająca badania selekcyjne bada dzieci, którym odroczono obowiązek szkolny ze względu na opóźnienie w rozwoju umysłowym.

Z końcem pierwszego okresu szkolnego osoba przeprowadzająca badania selekcyjne otrzymuje kwestionariusze wstępne od kierowników szkół powszechnych.

W ciągu drugiego okresu szkolnego osoba przeprowadzająca badania selekcyjne:

a) opracowuje rozkład badań uczniów wedle szkół tak, by zostały one ukończone z końcem drugiego okresu szkolnego,

b) wysyła do kierowników szkół powszechnych zawiadomienia, podając termin badania poszczególnych uczniów każdej szkoły,

c) przeprowadza badania psychologiczne, wypełniając jednocześnie protokół badania (wzór Nr. 2),

d) prowadzi wykaz dzieci zbadanych (wzór Nr. 3),

e) wydaje opinje w sprawie kwalifikowania dzieci do zakładów, szkół i oddziałów specjalnych dla umysłowo upośledzonych i przesyła je kierownikom właściwych szkół powszechnych, zwracając ich uwagę na uczniów z ilorazem inteligencji od 65 do 70, których należy poddać dalszej rocznej obserwacji w szkole powszechnej (wzór Nr. 4).

W końcu roku szkolnego osoba przeprowadzająca badania selekcyjne składa inspektorowi szkolnemu sprawozdanie o wynikach tych badań, załączając zestawienie dzieci zbadanych i dzieci kwalifikowanych do szkoły specjalnej (wzór Nr. 5).

6. Do szkół i oddziałów specjalnych dla umysłowo upośledzonych kwalifikuje się zasadniczo dzieci w wieku obowiązku szkolnego:

a) które, uczęszczając więcej niż jeden rok do szkoły powszechnej, wykazały iloraz inteligencji od 35 do 70,

b) które, uczęszczając pierwszy rok do szkoły powszechnej, wykazały iloraz inteligencji od 35 do 65,

c) które nie uczęszczały do szkoły powszechnej i wykazały iloraz inteligencji od 35 do 60.

7. Dzieci o głębokim niedorozwoju umysłowym (z ilorazem inteligencji poniżej 35) nie należy kwalifikować do szkół i oddziałów specjalnych, należy natomiast czynić starania o umieszczenie ich w specjalnych zakładach zamkniętych.

8. Dzieci, które wykazały iloraz inteligencji niższy od 45, kwalifikowane są do szkół i oddziałów specjalnych warunkowo na dłuższy okres obserwacji. Jeżeli w ciągu conajmniej jednego roku szkolnego dzieci te nie wykażą postępów w rozwoju umysłowym i nauce, rada pedagogiczna uznaje, że nie nadają się one do pobierania nauki szkolnej, przyczem należy czynić starania o umieszczenie ich w specjalnych zakładach zamkniętych.

9. Uczniowie zakładów, szkół i oddziałów specjalnych dla umysłowo upośledzonych, którzy w ciągu conajmniej jednego roku szkolnego wykazali stosunkowo znaczne postępy w rozwoju umysłowym i nauce, winni być zasadniczo poddani powtórnemu badaniu psychologicznemu i, o ile wykażą iloraz inteligencji wyższy od 70-ciu, winni być skierowani z powrotem do szkoły powszechnej.

10. Skierowywanie dzieci umysłowo upośledzonych do odpowiednich zakładów specjalnych, szkół powszechnych specjalnych i oddziałów specjalnych odbywa się na podstawie opinji osób przeprowadzających badania selekcyjne i należy do kompetencji inspektora szkolnego.

Wzór Nr. 1
(do Nr. II. P-3301/36).

Publiczna szkoła powszechna Nr........................ Adres szkoły..
Klasa.. Telefon..

KWESTIONARIUSZ WSTĘPNY
dla celów badań selekcyjnych.

1. Nazwisko i imię dziecka ....
2. Dokładna data urodzenia (dzień, miesiąc, rok)..
3. Wyznanie ....
4. Język ojczysty ....
5. Adres rodziców względnie nazwisko i adres opiekunów ....
6. Zawód rodziców względnie opiekunów ....
7. Który rok dziecko pobiera naukę szkolną..
8. Frekwencja w ciągu roku szkolnego..
9. Stan fizyczny dziecka ....
10. Warunki domowe ....
....
11. Postępy w nauce, pilność i zainteresowanie pracą szkolną (ewentualnie czem) ....
....
12. Temperament i usposobienie ....
....
13. Charakterystyka zachowania się w szkole..
....
14. Uwagi ....

Nauczyciel ....
(podpis)

Kierownik szkoły ....
(podpis)

.... dnia.............................. 19...... roku
(miejscowość)

Objaśnienia.

1. Kwestionariusz wstępny należy wypełnić starannie na podstawie dłuższej obserwacji dziecka.
2. Pkt. 1 — Należy podkreślić nazwisko ucznia, którego się uważa za najgłębiej upośledzonego w klasie.
3. Pkt. 2 — datę urodzenia dziecka należy wypełnić na podstawie metryki urodzenia.
4. Pkt. 7 — należy tu wziąć pod uwagę i te szkoły, do których dziecko uczęszczało poprzednio.
5. Pkt. 8 — podać czy frekwencja dziecka jest dobra, średnia, zła i dlaczego.
6. Pkt. 9 — podać ogólny stan zdrowia i rozwoju fizycznego — choroby przebyte, skłonność do chorób.
7. Pkt. 10 — zaznaczyć warunki materialne i wpływy wychowawcze domu.
8. Pkt. 12 — zaznaczyć, czy dziecko jest ruchliwe, spokojne, apatyczne; czy jest raczej wesołe i pogodne, czy też smutne i bez humoru (wtedy, gdy brak wyraźnych powodów ku temu).
9. Pkt. 13 — zwrócić uwagę na stosunek do kolegów (ulega czy napastuje, przewodniczy czy podporządkowuje się gromadzie, czy unika wyraźnie kolegów i trzyma się zdaleka od gromady czy też jest bierny i apatyczny i nikt ani nic go nie interesuje); stosunek do nauczycieli.
10. W razie braku miejsca przy wypełnianiu kwestionariusza należy pisać na odwrocie lub doklеić kartkę papieru.

Wzór Nr. 2
(do Nr. II. P-3301/36).

Protokół badania testami Binet-Termana.

Uczeń .... klasy .... szkoły powszechnej Nr. .... w ....
Nr. ....

Data urodzenia Data badania

....
(Nazwisko i imię dziecka)

....
(adres dziecka)

I. I.= ....

W. Ż.= .... W. I.= ....

Nr. testu	Ocena	ODPOWIEDŹ	Czas reakcji	Uwagi

Wzór Nr. 3
(do Nr. II. P-3301/36).

Wykaz dzieci zbadanych w r. szk. 19.........

L. p.	NAZWISKO I IMIĘ DZIECKA	Szkoła z której dziecko zostało skierowane do badania	Data badania	Data urodzenia	Wiek inteligencji	Iloraz inteligencji	Zakwalifikowany czy niezakwalifikowany do szkoły specjalnej względnie pozostawiony na dalszej obserwacji w szkole powszechnej	Uwagi

Wzór Nr. 4
(do Nr. II. P-3301/36).

ZAWIADOMIENIE

Dnia ....

Nr. ....

Do Kierownictwa

Publicznej Szkoły Powszechnej Nr. ....

w ....

Niniejszem zawiadamiam uprzejmie o wyniku badania psychologicznego poniżej wymienionych dzieci.

L. p.	Nazwisko i imię dziecka	Orzeczenie kwalifikacyjne (osoby przeprowadzającej badania)
1		
2		
3		
4		
i t. d.		

Wzór Nr. 5
(do Nr. II. P-3301/36).

SPRAWOZDANIE

Dzieci zbadane przez .... w roku szk. 19..........
i dzieci zakwalifikowane do szkół (oddziałów) specjalnych.

<table>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Ogólna liczba dzieci</td><td colspan="10">W tem dzieci urodzonych w roku</td></tr>
<tr><td rowspan="2">19.....</td><td>19.....</td><td>19.....</td><td>19.....</td><td>19.....</td><td>19.....</td><td>19.....</td><td>19.....</td><td rowspan="2">19.....</td><td rowspan="2">19.....</td></tr>
<tr><td colspan="7">roczniki będące w wieku obowiązku szk.</td></tr>
<tr><td>zbadanych</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>zakwalifikowanych do szkoły specjalnej</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

Uwagi, wnioski, życzenia i wyjaśnienia osoby przeprowadzającej badania selekcyjne.

195.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 133).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 lipca 1936 r. (Nr. III. UPr. 388/36)

o organizacji państwowych gimnazjów mechanicznych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Zgodnie z zasadami, podanymi w § 18 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr. 4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowych gimnazjów mechanicznych według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1936 r. (Nr. III. UPr. 388/36).

STATUT
Państwowego Gimnazjum Mechanicznego.

I. Zadania szkoły.

§ 1. Zadaniem szkoły jest praktyczne i teoretyczne przygotowanie młodzieży do wykonywania w przemyśle metalowym robót kowalskich, ślusarskich i tokarskich oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników i świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła co najmniej drugi szczebel programowy szkoły powszechnej.

§ 3. Kurs nauki rozłożony jest na 4 klasy. Czas nauki w każdej klasie trwa jeden rok.

§ 4. Program klas niższych uwzględnia w odpowiednim stopniu zarówno kowalstwo, ślusarstwo, jak i obróbkę mechaniczną (głównie tokarstwo), Program klas wyższych uwzględnia kierunki:

a) obróbki mechanicznej (głównie tokarstwo) w klasie III i IV,
b) kowalski w klasie IV,
c) ślusarski w klasie IV.

Kierunek ślusarski w klasie IV może w poszczególnych szkołach uwzględniać bądź ślusarstwo ogólne, bądź też wprowadzać uczniów w jedną ze specjalności, podyktowanych potrzebami życia, jak np. mechanikę samochodową, kolejową, narzędziarstwo i t. d.

Gimnazja mechaniczne mogą też uwzględniać tylko jeden z wymienionych kierunków.

§ 5. Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przedewszystkiem z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z dyrektorem, niż liczba oddziałów w tej szkole.

§ 6. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie lub oddziale ustala się osobnymi przepisami.

III. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, Rada Pedagogiczna.

§ 7. Na czele szkoły stoi dyrektor. Do obowiązków dyrektora należy:

a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami, pracującymi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,
g) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin,
h) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem gospodarczym środowiska, w którym się szkoła znajduje.

§ 8. Kierownik warsztatu szkolnego jest nauczycielem, który organizuje pracę w warsztatach szkolnych i kieruje nią pod względem dydaktycznym i administracyjno-gospodarczym. Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny przed dyrektorem i władzami szkolnymi.

§ 9. Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczym w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze powierzonego sobie działu pracy.

§ 10. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

§ 11. Rada Pedagogiczna współpracuje z dyrektorem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i dba o właściwy poziom naukowy szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do jej obowiązków należy:

a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinii o uczniach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej dyrektor obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 15. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

§ 16. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez:

a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,
c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej,

V. Uczniowie.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 17. Uczeń sposobi się przez wychowanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego.

W tym celu uczeń powinien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter oraz zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza przede wszystkim przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ 18. Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

B. Przyjmowanie uczniów.

§ 19. Do klasy I przyjmuje się kandydatów którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia VI klasy szkoły powszechnej III lub II stopnia, albo inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,
b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,
c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny,
d) złożą egzamin wstępny z następujących przedmiotów: języka polskiego, geografii, arytmetyki z geometrią i rysunków; w czasie egzaminu z języka polskiego sprawdzane jest również przygotowanie kandydatów z historii, w czasie egzaminu z geografii — przygotowanie z przyrody.

§ 20. Egzamin wstępny ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydata. Za podstawę orientacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej; o zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program II szczebla szkoły powszechnej.

§ 21. Jeżeli egzamin wstępny zdało więcej kandydatów, niż jest miejsc wolnych w klasie, przyjmowani są kandydaci lepiej przygotowani i bardziej zdolni.

§ 22. W poczet uczniów szkoły mogą być przyjęci kandydaci, którzy przedłożą świadectwo pomyślnego złożenia egzaminu do klasy I innej szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego lub gimnazjum ogólnokształcącego i złożą egzamin z rysunków.

§ 23. Kandydat, który zdał egzamin do klasy I i nie został przyjęty do szkoły z powodu braku miejsca, może być przyjęty w tym samym roku bez ponownego składania egzaminu do klasy I każdego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego najdalej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

§ 24. Do klas wyższych niż I przyjmowani są kandydaci w przypadkach, gdy w klasach są wolne miejsca, oraz gdy kandydaci uzyskają zezwolenie władz szkolnych.

Kandydat może być przyjęty do szkoły, o ile zda egzamin ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych klas poprzednich (z wyjątkiem ćwiczeń cielesnych), wykaże odpowiedni stopień ogólnego rozwoju oraz właściwą umiejętność w zakresie programu pracy warsztatów i pracowni szkolnych.

§ 25. Uczniów, przechodzących z jednego gimnazjum mechanicznego do drugiego gimnazjum mechanicznego o takim samym programie nauczania, nie obowiązuje składanie egzaminu wstępnego.

§ 26. Uczniowie, przechodzący z gimnazjum ogólnokształcącego lub szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego, zdają egzamin w zakresie różnicy programów.

§ 27. Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

C. Ocena uczniów.

§ 28. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

§ 29. Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów ucznia.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ 30. Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie ocen rocznych co najmniej dostatecznych ze wszystkich przedmiotów. W wyjątkowych wypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy następnej ucznia, mającego ocenę niedostateczną z jednego przedmiotu, z wyjątkiem zajęć warsztatowych. Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

§ 31. Uczeń, który nie uzyskał pomocji do klasy następnej, może na podstawie decyzji Rady Pedagogicznej powtarzać klasę lub może być usunięty ze szkoły. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy jest zasadniczo niedopuszczalne.

VI. Ukończenie szkoły.

§ 32. Uczeń, który otrzymał w klasie IV oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego — świadectwo ukończenia szkoły.

§ 33. Ukończenie gimnazjum mechanicznego uprawnia absolwentów do przystąpienia do egzaminu czeladniczego.

196.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 134).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 lipca 1936 r. (Nr. III. UPr. 389/36)

o organizacji państwowych gimnazjów elektrycznych.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Zgodnie z zasadami, podanymi w § 32 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr. 4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowych gimnazjów elektrycznych według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1936 r. (Nr. III. UPr. 389/36).

STATUT
Państwowego Gimnazjum Elektrycznego.

I. Zadania szkoły.

§ 1. Zadaniem szkoły jest praktyczne i teoretyczne przygotowanie młodzieży do wykonywania w przemyśle elektrycznym robót elektromonterskich oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników i świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła co najmniej drugi szczebel programowy szkoły powszechnej.

§ 3. Kurs nauki rozłożony jest na 4 klasy. Czas nauki w każdej klasie trwa jeden rok.

§ 4. Program pierwszych trzech klas uwzględnia praktyczne i teoretyczne zagadnienia, związane z elektrotechniką ogólną. Program klasy IV wyodrębnia kierunki:

a) techniki prądów silnych,
b) tele- i radiotechniki.

Gimnazja elektryczne mogą też wyodrębniać tylko jeden z wymienionych kierunków.

§ 5. Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przede wszystkim z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z dyrektorem, niż liczba oddziałów w tej szkole.

§ 6. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie lub oddziale ustala się osobnymi przepisami.

III. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, Rada Pedagogiczna.

§ 7. Na czele szkoły stoi dyrektor. Do obowiązków dyrektora należy:

a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami, pracującymi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,
g) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin,
h) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem gospodarczym środowiska, w którym się szkoła znajduje.

§ 8. Kierownik warsztatu szkolnego jest nauczycielem, który organizuje pracę w warsztatach szkolnych i kieruje nią pod względem dydaktycznym i administracyjno - gospodarczym. Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny przed dyrektorem i władzami szkolnymi.

§ 9. Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczym w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno - gospodarcze popowierzonego sobie działu pracy.

§ 10. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

§ 11. Rada Pedagogiczna współpracuje z dyrektorem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i dba o właściwy poziom naukowy szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do jej obowiązków należy:

a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinii o uczniach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej dyrektor obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 15. Celem umożliwienia praktycznego szkolenia uczniów w zakresie instalacyj elektrycznych, organizowana jest w klasach II i III pozaszkolna praktyka instalacyjna, trwająca w każdej klasie po 2 miesiące. W ciągu roku szkolnego w klasach II i III nauka łącznie z praktyką okresową trwa 11 miesięcy.

§ 16. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

§ 17. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez:

a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,
c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

V. Uczniowie.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 18. Uczeń sposobi się przez wychowanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego.

W tym celu uczeń powinien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter oraz zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza przede wszystkim przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ 19. Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

B. Przyjmowanie uczniów.

§ 20. Do klasy I przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia VI klasy szkoły powszechnej III lub II stopnia, albo inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,
b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,
c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny,
d) złożą egzamin wstępny z następujących przedmiotów: języka polskiego, geografii, arytmetyki z geometrią i rysunków; w czasie egzaminu z języka polskiego sprawdzane jest również przygotowanie kandydatów z historii, w czasie egzaminu z geografii — przygotowanie z przyrody.

§ 21. Egzamin wstępny ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydata. Za podstawę orientacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej; o zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program II szczebla szkoły powszechnej.

§ 22. Jeżeli egzamin wstępny zdało więcej kandydatów, niż jest miejsc wolnych w klasie, przyjmowani są kandydaci lepiej przygotowani i bardziej zdolni.

§ 23. W poczet uczniów szkoły mogą być przyjęci kandydaci, którzy przedłożą świadectwo pomyślnego złożenia egzaminu do klasy I innej szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego lub gimnazjum ogólnokształcącego i złożą egzamin z rysunków.

§ 24. Kandydat, który zdał egzamin do klasy I i nie został przyjęty do szkoły z powodu braku miejsca, może być przyjęty w tym samym roku, bez ponownego składania egzaminu, do klasy I każdego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego, najdalej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

§ 25. Do klas wyższych niż I przyjmowani są kandydaci w przypadkach, gdy w klasach są wolne miejsca, oraz gdy kandydaci uzyskają zezwolenie władz szkolnych.

Kandydat może być przyjęty do szkoły, o ile zda egzamin ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych klas poprzednich (z wyjątkiem ćwiczeń cielesnych), wykaże odpowiedni stopień ogólnego rozwoju oraz właściwą umiejętność w zakresie programu pracy warsztatów i pracowni szkolnych.

§ 26. Uczniów, przechodzących z jednego gimnazjum elektrycznego do drugiego gimnazjum elektrycznego o takim samym programie nauczania, nie obowiązuje składanie egzaminu wstępnego.

§ 27. Uczniowie, przechodzący z gimnazjum ogólnokształcącego lub szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego, zdają egzamin w zakresie różnicy programów.

§ 28. Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

C. Ocena uczniów.

§ 29. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

§ 30. Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych, oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów ucznia.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ 31. Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie ocen rocznych co najmniej dostatecznych ze wszystkich przedmiotów. W wyjątkowych wypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy następnej ucznia, mającego ocenę niedostateczną z jednego przedmiotu, z wyjątkiem zajęć warsztatowych. Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

§ 32. Uczeń, który nie uzyskał promocji do klasy następnej, może na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej powtarzać klasę lub może być usunięty ze szkoły. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy jest zasadniczo niedopuszczalne.

VI. Ukończenie szkoły.

§ 33. Uczeń, który otrzymał w klasie IV oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego — świadectwo ukończenia szkoły.

197.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 135).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 9 lipca 1936 r. (Nr. III. UPr. 2896/36)

o organizacji państwowego gimnazjum przędzalniczego.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Zgodnie z zasadami, podanymi w § 58 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr. 4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowego gimnazjum przędzalniczego według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 lipca 1936 r. (Nr. III U. Pr. 2896/36).

STATUT
Państwowego Gimnazjum Przędzalniczego.

I. Zadania szkoły.

§ 1. Zadaniem szkoły jest praktyczne i teoretyczne przygotowanie młodzieży dla potrzeb produkcji w przemyśle przędzalniczym oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników i świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła co najmniej drugi szczebel programowy szkoły powszechnej.

§ 3. Kurs nauki rozłożony jest na 4 klasy. Czas nauki w każdej klasie trwa jeden rok.

§ 4. Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przede wszystkim z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z dyrektorem, niż liczba oddziałów w tej szkole.

§ 5. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie lub oddziale ustala się osobnymi przepisami.

III. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, Rada Pedagogiczna, Rada Opiekuńcza.

§ 6. Na czele szkoły stoi dyrektor. Do obowiązków dyrektora należy:

a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami, pracującymi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,
g) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin,
h) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem przemysłowym włókienniczym środowiska, w którym się szkoła znajduje.

§ 7. Przy szkole może być utworzona Rada Opiekuńcza, celem utrzymywania kontaktu szkoły z przemysłem włókienniczym.

§ 8. Kierownik warsztatu szkolnego jest nauczycielem, który organizuje pracę w warsztatach szkolnych i kieruje nią pod względem dydaktycznym i administracyjno - gospodarczym. Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny przed dyrektorem i władzami szkolnymi.

§ 9. Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczym w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno - gospodarcze popowierzonego sobie działu pracy.

§ 10. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

§ 11. Rada Pedagogiczna współpracuje z dyrektorem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i dba o właściwy poziom naukowy szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do jej obowiązków należy:

a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinii o uczniach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej dyrektor obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 15. Pomiędzy II i IV klasą obowiązuje uczniów odbycie 6-tygodniowej praktyki wakacyjnej w przemyśle przędzalniczym.

§ 16. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

§ 17. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez:
a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,
c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej,

V. UCZNIOWIE.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 18. Uczeń sposobi się przez wychowanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego.

W tym celu uczeń powinien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter oraz zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza przede wszystkim przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ 19. Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

B. Przyjmowanie uczniów.

§ 20. Do klasy pierwszej przyjmuje się kandydatów, którzy:
a) przedstawią świadectwo ukończenia VI klasy szkoły powszechnej III lub II stopnia, albo inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,
b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,
c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny,
d) złożą egzamin wstępny z następujących przedmiotów: języka polskiego, geografii, arytmetyki z geometrią i rysunków; w czasie egzaminu z języka polskiego sprawdzane jest również przygotowanie kandydatów z historii, w czasie egzaminu z geografii — przygotowanie z przyrody.

§ 21. Egzamin wstępny ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydata. Za podstawę orientacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej; o zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program II szczebla szkoły powszechnej.

§ 22. Jeżeli egzamin wstępny zdało więcej kandydatów, niż jest miejsc wolnych w klasie, przyjmowani są kandydaci lepiej przygotowani i bardziej zdolni.

§ 23. W poczet uczniów szkoły mogą być przyjęci kandydaci, którzy przedłożą świadectwo pomyślnego złożenia egzaminu do klasy I innej szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego lub gimnazjum ogólnokształcącego i złożą egzamin z rysunków.

§ 24. Kandydat, który zdał egzamin do klasy I i nie został przyjęty do szkoły z powodu braku miejsca, może być przyjęty w tym samym roku, bez ponownego składania egzaminu, do klasy I każdego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego, najdalej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

§ 25. Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

C. Ocena uczniów.

§ 26. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia, biorąc za podstawę wymagania obowiazującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

§ 27. Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów ucznia.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ 28. Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie ocen rocznych co najmniej dostatecznych ze wszystkich przedmiotów. W wyjątkowych wypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy następnej ucznia, mającego ocene niedostateczną z jednego przedmiotu, z wyjątkiem zajęć warsztatowych. Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

§ 29. Uczeń, który nie uzyskał promocji do klasy następnej, może na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej powtarzać klasę lub może być usunięty ze szkoły. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy jest zasadniczo niedopuszczalne.

VI. Ukończenie szkoły.

§ 30. Uczeń, który otrzymał w klasie IV oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego — świadectwo ukończenia szkoły.

198.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 136).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 9 lipca 1936 r. (Nr. III. UPr. 2897/36)
o organizacji państwowego gimnazjum tkackiego.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Zgodnie z zasadami, podanymi w § 62 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr. 4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowego gimnazjum tkackiego według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 lipca 1936 r. (Nr. II. U. Pr. 2897/36).

STATUT
Państwowego Gimnazjum Tkackiego.

I. Zadania szkoły.

§ 1. Zadaniem szkoły jest praktyczne i teoretyczne przygotowanie młodzieży dla potrzeb produkcji w przemyśle tkackim oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników i świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła co najmniej drugi szczebel programowy szkoły powszechnej.

§ 3. Kurs nauki rozłożony jest na 4 klasy. Czas nauki w każdej klasie trwa jeden rok.

§ 4. Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin. jak swa pracą związani są przede wszystkim z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z dyrektorem, niż liczba oddziałów w tej szkole.

§ 5. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie lub oddziale ustala się osobnymi przepisami.

III. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, Rada Pedagogiczna, Rada Opiekuńcza.

§ 6. Na czele szkoły stoi dyrektor. Do obowiązków dyrektora należy:
a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami, pracującymi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,
g) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin,
h) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem przemysłowym włókienniczym środowiska, w którym się szkoła znajduje.

§ 7. Przy szkole może być utworzona Rada Opiekuńcza, celem utrzymywania kontaktu szkoły z przemysłem włókienniczym.

§ 8. Kierownik warsztatu szkolnego jest nauczycielem, który organizuje pracę w warsztatach szkolnych i kieruje nią pod względem dydaktycznym i administracyjno - gospodarczym. Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny przed dyrektorem i władzami szkolnymi.

§ 9. Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczym w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno - gospodarcze powierzonego sobie działu pracy.

§ 10. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

§ 11. Rada Pedagogiczna współpracuje z dyrektorem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i dba o właściwy poziom naukowy szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do jej obowiązków należy:
a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinii o uczniach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej dyrektor obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 15. Pomiędzy II i IV klasą obowiązuje uczniów odbycie 6-tygodniowej praktyki wakacyjnej w przemyśle tkackim.

§ 16. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

§ 17. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez:

a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,
c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej,

V. Uczniowie.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 18. Uczeń sposobi się przez wychowanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego.

W tym celu uczeń powinien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter oraz zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza się przede wszystkim przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ 19. Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

B. Przyjmowanie uczniów.

§ 20. Do klasy pierwszej przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia VI klasy szkoły powszechnej III lub II stopnia, albo inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,
b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,
c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny,
d) złożą egzamin wstępny z następujących przedmiotów: języka polskiego, geografii, arytmetyki z geometrią i rysunków; w czasie egzaminu z języka polskiego sprawdzane jest również przygotowanie kandydatów z historii, w czasie egzaminu z geografii — przygotowanie z przyrody.

§ 21. Egzamin wstępny ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydata. Za podstawę orientacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej; o zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program II szczebla szkoły powszechnej.

§ 22. Jeżeli egzamin wstępny zdało więcej kandydatów, niż jest miejsc wolnych w klasie, przyjmowani są kandydaci lepiej przygotowani i bardziej zdolni.

§ 23. W poczet uczniów szkoły mogą być przyjęci kandydaci, którzy przedłożą świadectwo pomyślnego złożenia egzaminu do klasy I innej szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego lub gimnazjum ogólnokształcącego i złożą egzamin z rysunków.

§ 24. Kandydat, który zdał egzamin do klasy I i nie został przyjęty do szkoły z powodu braku miejsca, może być przyjęty w tym samym roku, bez ponownego składania egzaminu, do klasy I każdego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego, najdalej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

§ 25. Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

C. Ocena uczniów.

§ 26. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

§ 27. Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów ucznia.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ 28. Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie ocen rocznych co najmniej dostatecznych ze wszystkich przedmiotów. W wyjątkowych wypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy następnej ucznia, mającego ocenę niedostateczną z jednego przedmiotu, z wyjątkiem zajęć warsztato-

wych. Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

§ 29. Uczeń, który nie uzyskał promocji do klasy następnej, może na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej powtarzać klasę lub może być usunięty ze szkoły. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy jest zasadniczo niedopuszczalne.

VI. Ukończenie szkoły.

§ 30. Uczeń, który otrzymał w klasie IV oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego — świadectwo ukończenia szkoły.

199.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 137).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 9 lipca 1936 r. (Nr. III. UPr. 2898/36)
o organizacji państwowego gimnazjum dziewiarskiego.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Zgodnie z zasadami, podanymi w § 69 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr. 4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowego gimnazjum dziewiarskiego według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1936 r. (Nr. III. U. Pr. 2898/36.)

STATUT
Państwowego Gimnazjum Dziewiarskiego

I. Zadania szkoły.

§ 1. Zadaniem szkoły jest praktyczne i teoretyczne przygotowanie młodzieży dla potrzeb produkcji w przemyśle dziewiarskim oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników i świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła co najmniej drugi szczebel programowy szkoły powszechnej.

§ 3. Kurs nauki rozłożony jest na 4 klasy. Czas nauki w każdej klasie trwa jeden rok.

§ 4. Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przede wszystkim z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z dyrektorem, niż liczba oddziałów w tej szkole.

§ 5. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie lub oddziale ustala się osobnymi przepisami.

III. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, Rada Pedagogiczna, Rada Opiekuńcza.

§ 6. Na czele szkoły stoi dyrektor. Do obowiązków dyrektora należy:

a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami, pracującymi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,
g) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin,
h) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem przemysłowym włókienniczym środowiska, w którym się szkoła znajduje.

§ 7. Przy szkole może być utworzona Rada Opiekuńcza, celem utrzymywania kontaktu szkoły z przemysłem włókienniczym.

§ 8. Kierownik warsztatu szkolnego jest nauczycielem, który organizuje pracę w warsztatach szkolnych i kieruje nią pod względem dydaktycznym i administracyjno-gospodarczym. Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny przed dyrektorem i władzami szkolnymi.

§ 9. Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczym w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze popowierzonego sobie działu pracy.

§ 10. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

§ 11. Rada Pedagogiczna współpracuje z dyrektorem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i dba o właściwy poziom naukowy szkoły,

omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do jej obowiązków należy:

a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinii o uczniach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej dyrektor obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 15. Pomiędzy II i IV klasą obowiązuje uczniów odbycie 6-tygodniowej praktyki wakacyjnej w przemyśle dziewiarskim.

§ 16. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

§ 17. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez:

a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,
c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej,

V. Uczniowie.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 18. Uczeń sposobi się przez wychowanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego.

W tym celu uczeń powinien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter oraz zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza przede wszystkim przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ 19. Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

B. Przyjmowanie uczniów.

§ 20. Do klasy pierwszej przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia VI klasy szkoły powszechnej III lub II stopnia, albo inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,
b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,
c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny,
d) złożą egzamin wstępny z następujących przedmiotów: języka polskiego, geografii, arytmetyki z geometrią i rysunków; w czasie egzaminu z języka polskiego sprawdzane jest również przygotowanie kandydatów z historii, w czasie egzaminu z geografii — przygotowanie z przyrody.

§ 21. Egzamin wstępny ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydata. Za podstawę orientacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej; o zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program II szczebla szkoły powszechnej.

§ 22. Jeżeli egzamin wstępny zdało więcej kandydatów, niż jest miejsc wolnych w klasie, przyjmowani są kandydaci lepiej przygotowani i bardziej zdolni.

§ 23. W poczet uczniów szkoły mogą być przyjęci kandydaci, którzy przedłożą świadectwo pomyślnego złożenia egzaminu do klasy I innej szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego lub gimnazjum ogólnokształcącego i złożą egzamin z rysunków.

§ 24. Kandydat, który zdał egzamin do klasy I i nie został przyjęty do szkoły z powodu braku miejsca, może być przyjęty w tym samym roku, bez ponownego składania egzaminu, do klasy I każdego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego, najdalej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

§ 25. Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

C. Ocena uczniów.

§ 26. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

§ 27. Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów ucznia.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ 28. Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie ocen rocznych co najmniej dostatecznych ze wszystkich przedmiotów. W wyjątkowych wypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy następnej ucznia, mającego ocenę niedostateczną z jednego przedmiotu, z wyjątkiem zajęć warsztatowych. Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

§ 29. Uczeń, który nie uzyskał promocji do klasy następnej, może na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej powtarzać klasę lub może być usunięty ze szkoły. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy jest zasadniczo niedopuszczalne.

VI. Ukończenie szkoły.

§ 30. Uczeń, który otrzymał w klasie IV oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego — świadectwo ukończenia szkoły.

200.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 138).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 9 lipca 1936 r. (Nr. III. UPr. 2899/36)
o organizacji państwowego gimnazjum farbiarsko-wykończalniczego.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Zgodnie z zasadami, podanymi w § 73 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr. 4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowego gimnazjum farbiarsko - wykończalniczego według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 lipca 1936 r. (Nr. III, U. Pr. 2899/36.)

STATUT
Państwowego Gimnazjum Farbiarsko - Wykończalniczego.

I. Zadania szkoły.

§ 1. Zadaniem szkoły jest praktyczne i teoretyczne przygotowanie młodzieży dla potrzeb produkcji w przemyśle farbiarskim i wykończalniczym oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników i świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła co najmniej drugi szczebel programowy szkoły powszechnej.

§ 3. Kurs nauki rozłożony jest na 4 klasy. Czas nauki w każdej klasie trwa jeden rok.

§ 4. Liczba nauczycieli własnych, t. j. nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak swą pracą związani są przedewszystkim z daną szkołą, nie powinna być mniejsza, łącznie z dyrektorem, niż liczba oddziałów w tej szkole.

§ 5. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie lub oddziale ustala się osobnymi przepisami.

III. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, Rada Pedagogiczna, Rada Opiekuńcza.

§ 6. Na czele szkoły stoi dyrektor. Do obowiązków dyrektora należy:

a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami, pracującymi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem,
e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły,
f) wykonywanie przepisów i poleceń władz szkolnych,
g) nauczanie w odpowiedniej liczbie godzin,
h) utrzymywanie kontaktu szkoły z życiem przemysłowym włókienniczym środowiska, w którym się szkoła znajduje.

§ 7. Przy szkole może być utworzona Rada Opiekuńcza, celem utrzymywania kontaktu szkoły z przemysłem włókienniczym.

§ 8. Kierownik warsztatu szkolnego jest nauczycielem, który organizuje pracę w warsztatach szkolnych i kieruje nią pod względem dydaktycznym i administracyjno - gospodarczym.

Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny przed dyrektorem i władzami szkolnymi.

§ 9. Nauczyciele i instruktorzy wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież według zasad pedagogicznych, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej i realizowaniu jej uchwał, utrzymują kontakt z życiem gospodarczym w zakresie specjalności szkoły, wreszcie pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze popowierzonego sobie działu pracy.

§ 10. Dyrektor, kierownik warsztatów, nauczyciele, lekarz szkolny i instruktorzy tworzą Radę Pedagogiczną szkoły, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

§ 11. Rada Pedagogiczna współpracuje z dyrektorem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i dba o właściwy poziom naukowy szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do jej obowiązków należy:

a) opracowywanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
b) ustalanie opinii o uczniach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Dyrektorowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej dyrektor obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 15. Pomiędzy II i IV klasą obowiązuje uczniów odbycie 6-tygodniowej praktyki wakacyjnej w przemyśle farbiarskim i wykończalniczym.

§ 16. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać cele wychowawcze, zakreślone w § 1 niniejszego statutu.

§ 17. Dyrektor łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez:

a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i odpowiednią organizację pracy,
c) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej,

V. Uczniowie.

A. Zadania i obowiązki uczniów.

§ 18. Uczeń sposobi się przez wychowanie i kształcenie w szkole na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego.

W tym celu uczeń powinien dążyć do wyrobienia religijnego, urabiać należycie swój charakter oraz zdobywać wiedzę i umiejętności. Do osiągnięcia tego zmierza przede wszystkim przez wytrwałą pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ 19. Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

B. Przyjmowanie uczniów.

§ 20. Do klasy pierwszej przyjmuje się kandydatów, którzy:

a) przedstawią świadectwo ukończenia VI klasy szkoły powszechnej III lub II stopnia, albo inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,
b) kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 14, a nie przekroczą 17 lat życia,
c) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny,
d) złożą egzamin wstępny z następujących przedmiotów: języka polskiego, geografii, arytmetyki z geometrią i rysunków; w czasie egzaminu z języka polskiego sprawdzane jest również przygotowanie kandydatów z historii, w czasie egzaminu z geografii — przygotowanie z przyrody.

§ 21. Egzamin wstępny ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydata. Za podstawę orientacji będzie służyło świadectwo szkoły powszechnej; o zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program II szczebla szkoły powszechnej.

§ 22. Jeżeli egzamin wstępny zdało więcej kandydatów, niż jest miejsc wolnych w klasie, przyjmowani są kandydaci lepiej przygotowani i bardziej zdolni.

§ 23. W poczet uczniów szkoły mogą być przyjęci kandydaci, którzy przedłożą świadectwo pomyślnego złożenia egzaminu do klasy I innej szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego lub gimnazjum ogólnokształcącego i złożą egzamin z rysunków.

§ 24. Kandydat, który zdał egzamin do klasy I i nie został przyjęty do szkoły z powodu braku miejsca, może być przyjęty w tym samym roku, bez ponownego składania egzaminu, do klasy I każdego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego, najdalej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

§ 25. Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauczania.

C. Ocena uczniów.

§ 26. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel (instruktor) ustala ocenę wyników, osiągniętych przez ucznia, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena powinna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

§ 27. Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych oraz ocenę zachowania się.

O wynikach nauki w innych okresach szkolnych zawiadamia się rodziców lub opiekunów ucznia.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ 28. Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie ocen rocznych co najmniej dostatecznych ze wszystkich przedmiotów. W wyjątkowych wypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy następnej ucznia, mającego ocenę niedostateczną z jednego przedmiotu, z wyjątkiem zajęć warsztatowych. Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające lub promocyjne do klasy następnej nie mogą być stosowane.

§ 29. Uczeń, który nie uzyskał promocji do klasy następnej, może na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej powtarzać klasę lub może być usunięty ze szkoły. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy jest zasadniczo niedopuszczalne.

VI. Ukończenie szkoły.

§ 30. Uczeń, który otrzymał w klasie IV oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz z zachowania się, otrzymuje zamiast świadectwa rocznego — świadectwo ukończenia szkoły.

201.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 139).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 13 lipca 1936 r. (Nr. III U Pr- 3024/36)
o organizacji państwowych szkół przysposobienia rolniczego.

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Zgodnie z zasadami, podanymi w § 194 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. (Nr. I Pr. 4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 202), ustala się organizację państwowych szkół przysposobienia rolniczego według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 13 lipca 1936 r. (Nr. III. UPr.. 3024/36).

STATUT
Państwowej Szkoły Przysposobienia Rolniczego.

I. Zadania szkoły.

§ 1. Zadaniem szkoły jest przygotowanie młodzieży wiejskiej do samodzielnej pracy w mniejszych gospodarstwach rolnych oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników, a zarazem obywateli, świadomych swych obowiązków względem społeczeństwa i Państwa.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła co najmniej szkołę powszechną I stopnia.

§ 3. Nauka w szkole trwa 1 rok.

§ 4. Dla celów praktycznego szkolenia przy szkole istnieje szkolne gospodarstwo rolne.

§ 5. Przy szkole istnieje internat dla uczniów.

§ 6. Personel szkoły składa się z kierownika, dwóch nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz nauczyciela przedmiotów pomocniczych.

§ 7. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie ustala się osobnymi przepisami.

III. Kierownik, nauczyciele, Rada Pedagogiczna.

§ 8. Na czele szkoły stoi kierownik.

Do obowiązków kierownika należy:

a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz,
b) przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami, pracującymi w szkole,
d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem,

e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły,
f) wykonywanie zleceń i przepisów władz szkolnych,
g) branie czynnego udziału w pracach społecznych i gospodarczych środowiska, w którym znajduje się szkoła.

§ 9. Nauczyciele wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież, uczestniczą w pracach Rady Pedagogicznej, pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze w zakresie powierzonego im działu pracy, a ponadto biorą czynny udział w pracach społecznych i gospodarczych środowiska, w którym znajduje się szkoła.

§ 10. Kierownik i nauczyciele tworzą Radę Pedagogiczną, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkoły,

§ 11. Rada Pedagogiczna współpracuje z kierownikiem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym. W szczególności do obowiązków Rady Pedagogicznej należy:
a) opracowywanie planów pracy wychowawczej, dydaktycznej i gospodarczej,
b) ustalanie opinii o uczniach i oceny ich zachowania się,
c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów,
d) przyjmowanie i usuwanie uczniów,
e) ustalanie regulaminu uczniowskiego,
f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Kierownikowi przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej kierownik niezwłocznie zawiadamia władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na I szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu nauki.

§ 15. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać w pełni zadania wychowawcze, określone w § 1 niniejszego statutu.

§ 16. Kierownik łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez:
a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą,
b) nauczanie i umiejętnie zorganizowaną pracę w gospodarstwie szkolnym,
c) właściwie zorganizowane życie w szkole i internacie,
d) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

V. Uczniowie.

§ 17. Uczeń sposobi się przez wychowywanie i kształcenie na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego. W tym celu uczeń powinien dążyć do pogłębienia życia religijnego, urabiać swój charakter, zdobywać wiedzę i umiejętności, potrzebne do pracy w rolnictwie, oraz przygotowywać się do życia społecznego w związku ze swoim zawodem. Do osiągnięcia tego uczeń zmierza przede wszystkim przez pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ 18. Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

§ 19. Do szkoły przyjmuje się kandydatów, którzy:
a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszechnej co najmniej I-go stopnia lub inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne,
b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę w gospodarstwie wiejskim,
c) kończą w danym roku kalendarzowym 17 albo nie przekraczają 24 lat życia,
d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

§ 20. Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauki.

§ 21. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel ustala oceny wyników, osiągniętych przez uczniów, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena winna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

§ 22. Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów oraz z zachowania się.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ 23. Uczeń, który otrzymał oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów oraz z zachowania się, otrzymuje świadectwo ukończenia szkoły, zawierające oprócz stopni rocznych z poszczególnych przedmiotów ogólną ocenę roczną wyników pracy ucznia.

W wyjątkowych wypadkach Rada Pedagogiczna może wydać uczniowi świadectwo ukończenia szkoły mimo stopnia niedostatecznego z jednego przedmiotu, ustalając wtenczas ogólną ocenę roczną dostateczną.

Jakiekolwiek egzaminy uzupełniające nie mogą być stosowane.

202.

Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 52 z dnia 9 lipca 1936 r. poz, 378)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 16 czerwca 1936 r.

w sprawie utworzenia komisyj egzaminacyjnych mistrzowskich przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz przy szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych.

Na podstawie art. 158 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 roku o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 1. Celem umożliwienia uzyskania tytułu „mistrz" (majster), łącznie z nazwą rzemiosła mularskiego, ciesielskiego, kamieniarskiego, blacharskiego, dekarskiego, zduńskiego lub studniarskiego, absolwentom państwowych lub przez Państwo uznanych szkół mistrzów (majstrów) budowlanych oraz szkół mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych — tworzy się dla tych rzemiosł komisje egzaminacyjne mistrzowskie przy szkołach, których wykaz w drodze zarządzeń ustali Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 2. Komisje, o których mowa w § 1, działają zgodnie z regulaminem, stanowiącym załącznik do rozporządzenia niniejszego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *)

Minister Przemysłu i Handlu:
(—) Antoni Roman.

Załącznik 1 do rozp. Min. P. i H. z dnia 16 czerwca 1936 r. (poz. 378).

REGULAMIN

komisyj egzaminacyjnych mistrzowskich dla rzemiosł: mularstwa, ciesielstwa, kamieniarstwa, blacharstwa, dekarstwa, zduństwa i studniarstwa, przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych państwowych lub przez Państwo uznanych za równorzędne.

§ 1.

Do egzaminu na mistrza (majstra) mularskiego, ciesielskiego, kamieniarskiego, blacharskiego, dekarskiego, zduńskiego lub studniarskiego przed komisją egzaminacyjną, utworzoną na podstawie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 czerwca 1936 r. w sprawie utworzenia komisyj egzaminacyjnych mistrzowskich przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz przy szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych, przystąpić może kandydat, który ukończył w jednej z państwowych lub przez Państwo uznanych za równorzędne szkół mistrzów (majstrów) budowlanych lub szkół mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych, pełny kurs nauki danego rzemiosła i otrzymał świadectwo ukończenia szkoły.

§ 2.

Podanie o dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego, skierowane do komisji egzaminacyjnej, właściwej dla danej szkoły, należy wnieść do dyrektora szkoły.

Do podania należy dołączyć:

1) świadectwo ukończenia szkoły mistrzów (majstrów) budowlanych lub szkoły mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych,
2) świadectwo co najmniej 3 - letniej praktyki w danym rzemiośle odbytej przed wstąpieniem do szkoły, oraz co najmniej 18-miesięcznej, odbytej w okresie od wstąpienia do szkoły do chwili przystąpienia do egzaminu mistrzowskiego,
3) opłatę egzaminacyjną,
4) dwie nienaklejone fotografie,
5) własnoręcznie napisany krótki życiorys,

Pożądane jest dołączenie do podania dokumentów technicznych (planów, kosztorysów, dzienników robót) z robót, przy których kandydat był zatrudniony.

Komisja egzaminacyjna może nie uwzględnić podania o dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego, jeśli zawiera ono braki, wynikające z ustępu drugiego. Od decyzji takiej służy odwołanie do kuratora okręgu szkolnego w terminie 14-o dniowym, licząc od dnia następnego po jej otrzymaniu.

§ 3.

Termin i miejsce egzaminu wyznacza kurator okręgu szkolnego w porozumieniu z właściwą terytorialnie izbą rzemieślniczą.

§ 4.

Kurator okręgu szkolnego ustala skład komisji egzaminacyjnej, powołując jej członków,

*) t. j. z dniem 9 lipca 1936 r.

oraz mianuje przewodniczącego. W skład komisji wchodzi ponadto 2 członków, delegowanych przez właściwą terytorialnie izbę rzemieślniczą spośród mistrzów danego rzemiosła.

§ 5.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej co najmniej na 28 dni naprzód zawiadamia o terminie i miejscu egzaminu członków komisji i kandydatów do egzaminu.

§ 6.

Egzamin składa się z dwuch części: z egzaminu praktycznego i z egzaminu teoretycznego.

§ 7.

Celem egzaminu praktycznego jest stwierdzenie, że kandydat posiada dostateczną sprawność w projektowaniu przeciętnych i wykonywaniu nawet trudniejszych prac oraz niezbędną znajomość techniki i materiałów w zakresie koniecznym do samoistnego prowadzenia danego rzemiosła i kształcenia w niem uczniów.

§ 8.

Egzamin praktyczny polega na samodzielnym zaprojektowaniu pracy próbnej na temat podany przez przewodniczącego i na całkowitym lub częściowym jej wykonaniu — zależnie od wskazania przewodniczącego. Termin wykonania pracy próbnej, który nie może być dłuższy niż 3 dni robocze, określa przewodniczący.

Praca próbna winna być tak wybrana, aby odpowiadała celowi, wymienionemu w § 7, i nie była połączona ze znacznymi kosztami.

Nadzór nad wykonaniem pracy próbnej przez kandydata sprawuje członek komisji, wyznaczony w tym celu przez przewodniczącego. Przewodniczący może spośród członków komisji wyznaczyć więcej niż jedną osobę do sprawowania nadzoru.

Osoba, sprawująca nadzór nad wykonaniem pracy próbnej, wystawia zaświadczenie pisemne, że kandydat wykonał pracę próbną samodzielnie i bez niczyjej pomocy. Jeżeli jakakolwiek pomoc była okazana, należy w zaświadczeniu wymienić, w jakim zakresie.

§ 9.

O ile wykonana praca próbna nie pozwala na dostateczne stwierdzenie danych, o których mowa w § 7, komisja może zarządzić, by kandydat wykonał pracę dodatkową na zasadach, wymienionych w §§ 7 i 8.

§ 10.

Jeżeli komisja stwierdzi na podstawie wykonanej pracy próbnej, że kandydat odpowiada warunkom § 7, zostaje on dopuszczony do egzaminu ustnego teoretycznego.

§ 11.

Egzamin teoretyczny ma na celu stwierdzenie, czy kandydat posiada dostateczne wiadomości teoretyczne zawodowe oraz pomocnicze w zakresie koniecznym do samoistnego prowadzenia danego rzemiosła i kierowania praktycznym kształceniem terminatorów.

W szczególności kandydat winien wykazać, że jest dokładnie obznajomiony z konstrukcją najważniejszych maszyn i przyrządów, używanych w danym rzemiośle i że potrafi je stosować, że posiada dostateczne wiadomości o materiałach, używanych w danym rzemiośle i ich wytrzymałości oraz, że posiada podstawowe wiadomości z mechaniki, chemii, fizyki i geometrii, konieczne do należytego wykonywania zawodu.

Ponadto kandydat powinien wykazać podstawowe wiadomości z dziedziny ustawodawstwa (w szczególności: wekslowego, czekowego, o ochronie pracy, o ubezpieczeniach społecznych, o urlopach, o prawie przemysłowym, o prawie budowlanym) oraz umiejętność przeprowadzenia kalkulacji kosztów robocizny i cen materiałów, a także prowadzenie ksiąg, rachunkowości i korespondencji kupieckiej.

Kandydat powinien również wykazać znajomość podstawowych zasad ustroju Państwa oraz samorządu terytorialnego i gospodarczego.

§ 12.

Egzamin teoretyczny winien być poprzedzony omówieniem z kandydatem wykonanej przez niego pracy próbnej oraz prac z zakresu jego praktyki — na podstawie dokumentów technicznych lub bez tych dokumentów.

§ 13.

Egzamin teoretyczny powinien trwać nie dłużej niż 2 godziny, przy czym nie należy kandydata pytać bez przerwy dłużej niż 30 minut.

§ 14.

Po ukończeniu egzaminu komisja orzeka zwyczajną większością głosów o wyniku egzami-

nu, przy czym w wypadku równej ilości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. Wstrzymanie się od głosowania jest równoznaczne z głosowaniem przeciw wynikowi pomyślnemu.

§ 15.

Przewodniczącemu komisji oraz jej członkom przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu przeciwko uchwale komisji.

Sprzeciw winien być pod rygorem nieważności zgłoszony bezpośrednio po powzięciu uchwały ustnie do protokółu z egzaminu, a następnie w ciągu trzech dni wniesiony na piśmie wraz z uzasadnieniem do kuratora danego okręgu szkolnego.

Zgłoszenie sprzeciwu wstrzymuje aż do czasu jego rozstrzygnięcia wydanie kandydatowi świadectwa złożenia egzaminu.

O słuszności sprzeciwu i jego skutkach decyduje ostatecznie kurator okręgu szkolnego.

§ 16.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu komisja egzaminacyjna wydaje kandydatowi świadectwo złożenia egzaminu mistrzowskiego na druku według załączonego wzoru (załącznik II).

Świadectwo złożenia egzaminu opatrzone pieczęcią szkoły, przy której komisja działa, podpisuje przewodniczący, jeden z przedstawicieli izby rzemieślniczej oraz dyrektor szkoły, jeśli nie jest on przewodniczącym komisji.

§ 17.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznacza termin, po upływie którego kandydat może poddać się egzaminowi ponownie.

§ 18.

Członków komisji obowiązuje tajemnica obrad.

§ 19.

Ze wszystkich posiedzeń i czynności komisji są sporządzane na miejscu protokóły przez jednego z członków komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego. Protokóły winny być podpisywane przez wszystkich członków komisji.

W protokóle z przebiegu egzaminu teoretycznego należy podać czas trwania egzaminu oraz krótką treść pytań i odpowiedzi.

§ 20.

Wszelkimi sprawami, związanymi z działalnością komisji, zarządza przewodniczący.

§ 21.

Druki, przybory pisemne i pomoc kancelaryjna, potrzebne komisji, winien dostarczyć dyrektor szkoły.

§ 22.

Przewodniczący komisji w ciągu dni 14 po ukończeniu egzaminu winien złożyć sprawozdanie pisemne z jego przebiegu kuratorowi okręgu szkolnego oraz przesłać do wiadomości izbie rzemieślniczej.

§ 23.

Akta egzaminacyjne przechowuje się w archiwum szkoły, przy której działa komisja.

Świadectwa z praktyk, jak również świadectwa szkolne, ulegają zwrotowi.

§ 24.

Wysokość opłaty egzaminacyjnej wynosi 30 złotych.

W wypadkach odstąpienia od egzaminu, jako też w wypadkach niepomyślnego dla kandydata wyniku egzaminu, opłata nie ulega zwrotowi.

W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie, kurator okręgu szkolnego może na wniosek dyrektora szkoły, ukończonej przez kandydata, całkowicie lub częściowo zwolnić kandydata od obowiązku uiszczenia opłaty egzaminacyjnej.

§ 25.

Koszta, związane z wykonaniem pracy próbnej, ponosi kandydat.

§ 26.

Z pobranych opłat egzaminacyjnych przysługuje członkom komisji egzaminacyjnej zwrot kosztów podróży (przejazd II klasą kolei) oraz wynagrodzenie w wysokości kwoty, powstałej z podziału na równe części, między członków komisji, sumy pobranych opłat po wypłaceniu kosztów podróży.

Postanowienia ustępu poprzedniego nie mają zastosowania do funkcjonariuszów państwowych lub samorządowych, jeśli przysługują im diety i zwrot kosztów podróży z tytułu wyznaczenia ich do uczestnictwa w komisji.

Załącznik II do rozp. Ministra Przem. i Handlu z dnia 16 czerwca 1936 r. (poz. 378).

W Z Ó R
(do § 16 regulaminu komisyj egzaminacyjnych mistrzowskich).

....
(nazwa szkoły, przy której działa komisja

Komisja Egzaminacyjna Mistrzowska dla rzemiosła ....

Nr. ....

ŚWIADECTWO ZŁOŻENIA EGZAMINU MISTRZOWSKIEGO.

....
(imię i nazwisko kandydata)

Fotografia

urodzony dnia.............................. roku.......... w..............................

pow.......................... woj. .... wyznania ....

po ukończeniu szkoły..

....
(podać pełną nazwę szkoły państwowej lub przez Państwo uznanej za równorzędną, w ostatnim wypadku dodać „uznana przez Państwo zarządzeniem Ministra W. R i O. P. z dnia ....Nr.................. *)

złożył egzamin mistrzowski w rzemiośle ....

w dniu .... roku.............. przed Komisją Egzaminacyjną Mistrzowską przy ....

powołaną na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 16 czerwca 1936 r. w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie utworzenia komisyj egzaminacyjnych mistrzowskich przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz przy szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 378) i z mocy art. 158 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) ma prawo używać tytułu „mistrz ....".

.............................., dnia .... roku ....

Za Komisję Egzaminacyjną:

Przedstawiciel Izby Rzemieślniczej — Przewodniczący

m. p. — Dyrektor Szkoły

203.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 145).

ZARZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 16 lipca 1936 r. (Nr. III. TP.-2974/36)

o utworzeniu komisyj egzaminacyjnych mistrzowskich przy szkołach mistrzów (majstrów) budowlanych oraz przy szkołach mistrzów (majstrów) rzemiosł budowlanych.

§ 1. Mistrzowskie komisje egzaminacyjne, przewidziane w § 1 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 czerwca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 378), będą tworzone przy następujących szkołach:

1) Państwowej Szkole Budownictwa w Warszawie,

2) Państwowej Szkole Technicznej we Lwowie,

3) Państwowej Szkole Budownictwa w Jarosławiu,

4) Państwowej Szkole Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie,

5) Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku,

6) Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych w Katowicach.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Świętosławski.**

204.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 146).

ZARZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 4 lipca 1936 r. (Nr. II P-3801/36)

w sprawie wzoru dyplomu wychowawczyni przedszkola.

Wymienione w § 5 zarządzenia z dnia 20 lutego 1936 r. (Nr. II P-527/36) — (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 12) Państwowe Komisje Egzaminacyjne winny wydawać kandydatkom, które złożyły przewidziany w § 4 powyższego zarządzenia egzamin z wynikiem dodatnim, dyplomy według załączonego wzoru.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do zarządzenia z dnia 4 lipca 1936 r. (Nr. II P-3801/36).

PAŃSTWOWA
KOMISJA EGZAMINACYJNA
przy Państwowym Seminarium Ochroniarskim

w .... Nr. ....

D Y P L O M

wychowawczyni przedszkola.

Pani ...., urodzona dnia .... roku.............. w.................................. pow. ...., wyznania ...., po odbyciu w latach .... praktyki w przedszkolu, uznanej za zadowalającą, poddała się egzaminowi określonemu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w § 4 i § 5 zarządzenia z 20 lutego 1936 r. Nr. II P-527/36 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 12) przed Państwową Komisją Egzaminacyjną w państwowym seminarium ochroniarskim w.............................. i egzamin ten zdała z wynikiem dodatnim.

Wobec tego Pani.. uzyskała na podstawie art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o kwalifikacjach zawodowych wychowawczyń przedszkoli (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 645) kwalifikacje zawodowe do prowadzenia zajęć wychowawczych w przedszkolach w języku polskim ....

.............................., dnia .... 1936 r.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna
przy Państwowym Seminarium Ochroniarskim

w ....

(pieczęć)

Przewodniczący:

Członkowie:

205.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8 z dnia 28 sierpnia 1936 r., poz. 147).

ZARZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 4 lipca 1936 r. (Nr. II S-4905/36)
w sprawie nazwy „świadectwo dojrzałości".

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) oraz § 52 Regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości, wprowadzonego w życie rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 grudnia 1925 r. (Dz. Urz. Nr. 2, poz. 8 z 1926 r.) zarządzam, co następuje:

§ 1. Nazwę „świadectwo dojrzałości" zastrzega się wyłącznie dla świadectw, wydawanych przez Państwowe Komisje Egzaminacyjne na dowód złożenia gimnazjalnego egzaminu dojrzałości w myśl przepisów Regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości z dnia 19 grudnia 1925 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 8 z 1926 r.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski.**

206.

ZARZĄDZENIE
Wojewody Śląskiego
z dnia 26 września 1936 r.
o pomocy w kształceniu wybitnie zdolnych uczniów, dzieci rolników względnie robotników na terenie Województwa Śląskiego.

Celem umożliwienia uczniom (uczenicom) publicznych szkół powszechnych, najzdolniejszym i wybitnie wartościowym pod względem charakteru dalszych studiów w szkołach powszechnych II i III stopnia, w szkołach średnich ogólnokształcących lub zawodowych i ewentualnie także w szkołach akademickich Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podjęło inicjatywę zorganizowania akcji, zmierzającej ku ufundowaniu przez poszczególne gminy wiejskie odpowiednich stałych stypendiów.

W związku z tem te gminy wiejskie Województwa Śląskiego, których stan finansowy będzie na to pozwalać, przyjmą na siebie obowiązek fundowania corocznie jednego całkowitego stypendium w wysokości 600 zł. Pozostałe zaś gminy wiejskie zobowiążą się do wypłacania corocznie pewnej części tej kwoty, tak by z udziałów kilku gmin sąsiednich mogło powstać jedno pełne stypendium, ewentualnie przy pewnej pomocy finansowej właściwego Wydziału Powiatowego względnie Wydziału Dróg Powiatowych.

Wobec powyższego zarządzam stosowanie załączonej instrukcji w sprawie przyznawania stypendiów wybitnie zdolnym uczniom, dzieciom rolników, względnie robotników. Sprawozdania z wykonania zawartych w tej instrukcji wskazań oczekuję w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10 października 1936 r.

Wojewoda Śląski:
w z.:
(—) **Dr. Saloni**
Wicewojewoda.

Otrzymują:

A) **Do stosowania:**
1) Inspektoraty Szkolne,
2) Kierownictwa szkół powsz.,
3) Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i zawodow.

B) **do wiadomości:**
1) Wydziały Powiatowe,
2) pp. Starostowie w Cieszynie i Bielsku.

Załącznik do zarządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 26 września 1936 r. poz. 206.

INSTRUKCJA
w sprawie przyznawania stypendiów wybitnie zdolnym uczniom — dzieciom rolników (względnie robotników).

1. Kierownictwa publicznych szkół powszechnych w gminach wiejskich wybiorą corocznie dwu wybitnie zdolnych i godnych pomocy uczniów (dzieci rolników, a w gminach wiejskich uprzemysłowionych — rolników lub robotników), kończących szkołę, względnie odpowiednią klasę (kurs programowy), dającą podstawę do przejścia do szkoły powszechnej wyższego stopnia, lub szkoły innego typu.

2. Wybranych kandydatów na stypendia Kierownictwa szkół zgłoszą zarządom gmin, według następującego formularza:

Publiczna Szkoła Powsz. w ....

Do

Zarządu Gminy

w..

Powołując się na zarządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 26 września 1936 r. w sprawie pomocy w kształceniu wybitnie zdolnych uczniów dzieci rolników względnie robotników zawiadamiam, iż z pośród uczniów szkoły, zasługujących na pomoc w dalszym kształceniu, najzdolniejszymi i najbardziej wartościowymi są:

1) ....
zamieszkały w ....
obecnie uczeń klasy ....

2) ....
zamieszkały w ....
obecnie uczeń klasy ....

Ze względu na uzdolnienia i zainteresowania tych uczniów należałoby, zdaniem Kierownictwa szkoły, skierować ich do szkół następujących:

1) ....

2) ....

.... dn. .... 19........ r.

(pieczęć) Kierownik (czka) Szkoły:

Uwaga: W tych wypadkach, gdy w ufundowaniu jednego całkowitego stypendium uczestniczy kilka gmin wiejskich, których stan finansowy nie pozwala na fundowanie przez każdą oddzielnego stypendium. należy zgłoszenie kierować do Wydziału Powiatowego, a w powiatach: bielskim i cieszyńskim — do Starostw.

3. Jeśli w szkole brak odpowiednich kandydatów, kierownictwo szkoły powinno o tem zawiadomić zarząd gminy (wzgl. Wydział Powiatowy — Starostwo).

4. O przyznaniu lub odmowie pomocy gminnej zgłoszonym kandydatom decyduje specjalna Komisja, powołana przy zarządzie gminnym.

5. W skład Komisji wchodzą: naczelnik gminy, nauczyciel wskazany przez inspektora szkolnego, oraz delegat gminnego samorządu szkolnego, a gdzie nie ma organów gminnego samorządu szkolnego — osoba powołana przez zarząd gminy.

Uwaga: W tych wypadkach, gdzie jedno stypendium całkowite ufundowało kilka gmin wiejskich z udziałem lub bez udziału Wydziału Powiatowego — (Wydziału Dróg Powiatowych) w skład Komisji wchodzą: Przewodniczący Wydziału Powiatowego (Wydziału Dróg Powiatowych), lub upoważniony przezeń członek tego Wydziału, właściwy inspektor szkolny, oraz naczelnicy właściwych gmin. Komisji przysługuje prawo kooptowania członków.

6. Wymienione w punkcie 4 i 5 Komisje winny zbadać możliwość dalszego kształcenia się zgłoszonych kandydatów i po porozumieniu się z ich rodzicami (opiekunami) wybrać z pośród nich takich, dla których pomoc jest najbardziej wskazana i właściwa, a następnie ustalić wysokość i rodzaj pomocy wybranym — w ramach określonych w budżecie gminy.

7. Zgłaszania kandydatów winny Kierownictwa szkół dokonywać w ciągu kwietnia każdego roku, decyzje zaś o przyznaniu stypendiów winny zapadać w maju, by można było normalnie wyzyskać okres przeznaczony na egzaminy i przyjmowanie uczniów do szkół.

8. Wymienione wyżej Komisje winny opiekować się stypendystami i badać wyniki ich pracy szkolnej, od których należy uzależnić przyznawanie dalszej pomocy.

9. W roku bieżącym ze względu na spóźniony czas sprawę należy traktować w trybie wyjątkowym i rozpocząć akcję natychmiast. Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych w razie otrzymania zgłoszeń kandydatów-stypendystów gminnych zorganizują dodatkowe egzaminy wstępne — Dyrekcje szkół państw. zwolnią w pierwszym półroczu stypendystów gminnych od opłaty taksy administracyjnej, a zwolnienia uzależnią od postępów ich w nauce szkolnej.

207.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr. 52
z dnia 3 czerwca 1936 r. (II Pr-2201/36)
o prowadzeniu nauki modelarstwa lotniczego

Nawiązując do okólnika Nr. 70 z dnia 10 sierpnia 1935 r. Nr. II Pr-4506/35 wyjaśniam, że ze względu na to, iż wydana staraniem Zarządu Głównego L. O. P. P. broszura, zawierająca szczegółowe wskazówki, dotyczące wykonywania robót modelarskich, będzie mogła być dostarczona szkołom dopiero w czerwcu b. r., prace z zakresu modelarstwa rozpoczną się w szkołach w roku szkolnym 1936/37.

Roboty z zakresu modelarstwa lotniczego mogą być w roku szkolnym 1936/37 wykonywane:

a) na lekcjach zajęć praktycznych w klasach VI szkół powszechnych o 5 i więcej nauczycielach, które nie stosują zajęć ogrodniczych, oraz w klasach I gimnazjów męskich i koedukacyjnych (chłopcy) — według załączonej instrukcji;

b) w obrębie zajęć ochotniczych w klasach VI innych szkół powszechnych oraz w klasach I wszystkich gimnazjów.

Wspomnianą wyżej broszurę otrzymają bezpłatnie wszystkie szkoły powszechne i gimnazja.

Koszty materiału wynoszą: w szkole powszechnej około 15 gr (na jeden latawiec), w gimnazjum około 1 zł (na jeden model samolotu). Koszty te pokrywają w zasadzie uczniowie, pragnący brać udział w zajęciach z zakresu modelarstwa lotniczego; szkołom powszechnym przyjdą ew. z pomocą Obwody Powiatowe L. O. P. P., w gimnazjach zaś część kosztów można pokryć z taksy administracyjnej.

Szkoły powszechne, które mają zamiar prowadzić zajęcia z zakresu modelarstwa lotniczego, winny zgłosić to do dnia 1 października 1936 r. bezpośrednio odnośnym Obwodom Powiatowym L. O. P. P.

Podsekretarz Stanu:
J. Ferek Błeszyński.

Załącznik.

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Zarząd Główny L. O. P. P.

Załącznik do okólnika Nr. 52 z dnia 3 czerwca 1936 r.

INSTRUKCJA
o prowadzeniu nauki modelarstwa lotniczego w klasie VI publicznych szkół powszechnych oraz w klasie I gimnazjów państwowych.

I. Klasa VI publicznych szkół powszechnych o 5 i więcej nauczycielach, w której nie prowadzi się działu zajęć ogrodniczych.

Modelarstwo lotnicze należy prowadzić w ramach zajęć praktycznych z grupą uczniów, okazujących dla tej pracy szczególniejsze zainteresowanie, przy tym można na nią przeznaczyć ogółem 10 godzin w miesiącach maju lub czerwcu. Pozostali uczniowie wykonywują w tym czasie w dalszym ciągu inne prace, przewidziane w programie zajęć praktycznych.

Materiał nauczania.

Opis latawca. Ew. rysunek roboczy latawca typu W. W. VI. Wykonanie tego latawca. Próby lotu. W związku z tym dostępne dla uczniów wyjaśnienie zjawiska utrzymywania się latawca w powietrzu.

Uwagi.

Każdy z uczniów, biorących udział w modelarstwie, wykonywa latawiec indywidualnie na podstawie rysunku gotowego lub ew. sporządzonego przez siebie rysunku roboczego. Po wykonaniu latawiec staje się własnością ucznia.

II. Klasa I gimnazjów państwowyh męskich i koedukacyjnych (chłopcy).

Modelarstwo lotnicze należy prowadzić w ramach zajęć praktycznych z grupą uczniów, okazujących dla tej pracy szczególniejsze zainteresowanie, przy tym można na nią przeznaczyć ogółem 14 godzin w miesiącach maju i czerwcu. Pozostali uczniowie wykonywują w tym czasie w dalszym ciągu inne prace, przewidziane w programie zajęć praktycznych.

Materiał nauczania.

Znaczenie modelarstwa lotniczego dla lotnictwa.

Opis belkowego modelu samolotu (kadłub belkowy, płaty nośne i sterowe o zewnętrznych liniach krzywych; szkielet z bambusu lub petyku, pokryty kalką woskową i spięty nitkami; podwozie i ostroga wykonane z drutu, kółka zaś z klejonki; napęd śmigła gumowy). W związku z opisem modelu dostępne dla uczniów wyjaśnienie zjawiska unoszenia się samolotu w powietrzu.

Ew. wykonanie rysunku technicznego modelu w skali 1 : 1.

Konstrukcja i wykonanie kadłuba, ostrogi i podwozia. Konstrukcja i wykonanie płatów nośnych i sterowych. śmigło i sposoby jego wykonania.

Montaż i zrównoważenie modelu. Start z ręki, deski i ziemi. Lot ślizgowy i lądowanie. Wyszukiwanie i poprawianie błędów, popełnionych w czasie budowy modelu.

Uwagi.

Praca nad wykonaniem modeli winna się odbywać w grupkach, liczących nie mniej jak 4 uczniów. Każda grupka wykonywa tylko 1 model na podstawie rysunku gotowego, lub też ew. na podstawie rysunku technicznego, sporządzonego przez uczniów. Szczegółową organizację pracy pozostawia się uznaniu nauczyciela zajęć praktycznych.

Należy dążyć do tego, aby pracę nad modelami ukończyć przed rozpoczęciem konkursów modeli, urządzanych przez Koła L. O. P. P.

208.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 66 z dnia 23 lipca 1936 r. (B. P. 5462/36).

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 5 marca 1936 r. L. D. III. 3966/1/35 w sprawie wysokości potrąceń z uposażenia podaje się do wiadomości i stosowania.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) **W. Przybyłowicz.**

Ustalenie wysokości potrąceń z uposażenia.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 5-go marca 1936 r. L. D. III. 3966/1/36.

Potrącenia, uregulowane w art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28-go października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariu-

szów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), dokonywane z uposażenia na podstawie zarządzeń właściwych władz administracyjnych w celu zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa z tytułu stosunku służbowego, winny być dokonywane zasadniczo do granic dopuszczalności egzekucji sądowej i administracyjnej.

W uzasadnionych przypadkach jednak może być ustalona niższa suma potrąceń lub zwrotu nadpłaty z wymienionego wyżej tytułu. W celu ujednostajnienia postępowania i całkowitego zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa należy w tych przypadkach ustalić wysokość kwoty potrącić się mającej w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, jeśli cała wierzytelność przekracza 1.000 zł lub pochodzi z tytułu, o którym decyzja należy do władzy naczelnej — w pozostałych przypadkach — w porozumieniu z właściwą Izbą Skarbową (Wydziałem Skarbowym Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego). Wysokość miesięcznego potrącenia (zwrotu) winna być ustalana dla każdej sprawy z osobna w zależności od okoliczności w jakich powstała wierzytelność, jej ogólnej wysokości, ogólnej sumy obciążenia danego uposażenia i t. p.

Ministerstwo Skarbu zauważa, że pobrana zaliczka na uposażenie (w służbie czynnej) staje się z chwilą przejścia w stan spoczynku danej osoby wierzytelnością Skarbu Państwa (z tytułu stosunku służbowego), podlegającą normom ogólnym, postanowienia zatem okólnika Nr. 26 Prezydium Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 1934 r. o zaliczkach na uposażenie, dotyczące wysokości rat spłaty zaliczki, nie mają tu zastosowania.

W czasie obowiązywania postanowień o zmniejszeniu normalnych rat spłaty zaliczek na uposażenie funkcjonariuszom państwowym w służbie czynnej — mogą być raty zaliczek, spłacanych przez emerytów, których dotyczyły powyższe postanowienia, obniżone do takiej samej kwoty, bez uzgadniania w każdym przypadku z władzami skarbowymi. Tym samym uchyla się zarządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 26 listopada 1935 r. L. D. III. 17509/3/35 i z dnia 4 grudnia 1935 r. L. D. III. 17921/3/35.

Równocześnie tracą moc obowiązującą okólniki Ministerstwa Skarbu z dnia 15 września 1931 r. L. D. III. 1939/1/31) w sprawie zwrotu nadpłaconego uposażenia i z dnia 12-go grudnia 1930 r. L. D. VII. 1925/2/30 w sprawie potrąceń z uposażeń emerytalnych na spłatę pobranych zaliczek na uposażenie.

Powyższe zarządzenie nie dotyczy potrąceń z uposażenia wojska oraz funkcjonariuszów w administracji wojskowej.

Podsekretarz stanu: (—) **T. Grodyński.**

209.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Okólnik Nr. 90
z dnia 16 września 1936 r. (BP-16901/36)
w sprawie odpraw służbowych i emerytalnych.

W myśl § 11 ustęp 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20. I. 1934 r. o zaopatrzeniu emerytalnym prowizorycznych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 64) funkcjonariusz, posiadający prawo do odprawy emerytalnej, przewidzianej w § 11 ust. 1 tego rozporządzenia i jednocześnie prawo do odprawy służbowej, winien dokonać **wyboru** jednej z tych odpraw.

Przepis powyższy znajduje najczęstsze zastosowanie względem nauczycieli tymczasowych, którym prawo do odprawy służbowej przyznaje art. 62 ustęp 2 pragmatyki nauczycielskiej (Dz. U. R. P. Nr. 104, poz. 873 ex 1932 r.). Odprawa służbowa jest pod względem swej wysokości zmienna i zależna od ilości przesłużonych lat, przy czym prawo do tej odprawy zależy od tego, czy służba nauczycielska była nienaganna.

Odprawa emerytalna w odróżnieniu od odprawy służbowej wynosi zawsze trzymiesięczne uposażenie, warunkiem zaś jej przyznania jest jedynie posiadanie nieprzerwanej dwunastomiesięcznej służby.

Z powyższego widać, że warunki do nabycia prawa do tych odpraw nie są indentyczne, a interes nauczyciela może mu nakazywać w pewnych wypadkach wybór odprawy służbowej, w innych — emerytalnej.

Ponieważ stosowany dotychczas przez władze szkolne i Zakład Emerytalny sposób postępowania w przypadku zbiegu uprawnień do odprawy służbowej i emerytalnej jest dość skomplikowany i niedogodny zarówno dla władz szkolnych jak i Zakładu emerytalnego, przeto Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Zakładem Emerytalnym zarządza, by:

1) w przypadkach, gdy zachodzi zbieg prawa do odprawy emerytalnej i prawa do odprawy służbowej w wysokości trzy, cztero, lub pięcio miesięcznego uposażenia, władze przyznawały odprawę służbową i następnie po wypłaceniu całości lub przynajmniej pierwszej raty tej odprawy przesyłały akta Zakładowi Emerytalnemu, podając dokładnie, jaką odprawę przyznano i stwier-

dząjąc, że interesowany podjął całość lub pierwszą ratę tej odprawy.

2) w przypadkach, gdy zachodzi zbieg prawa do odprawy emerytalnej i prawa do odprawy służbowej w wysokości jedno-lub dwu miesięcznego uposażenia, władze nie wypłacały odprawy służbowej, lecz tylko zawiadamiały zainteresowanego, że służy mu prawo do odprawy służbowej w wysokości jedno- lub dwu miesięcznego uposażenia i że wobec tego akta jego zostają przesłane Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu w celu ustalenia, czy nie służy mu prawo do odprawy emerytalnej w wysokości trzymiesięcznego uposażenia.

Dyrektor Biura Personalnego:

(—) W. Przybyłowicz.

210.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-41/31.

Katowice, dnia 25 września 1936 r.

O kursach muzycznych dla młodzieży szkolnej i pozaszkolnej.

Na terenie woj. śląskiego istnieje kilkadziesiąt orkiestr szkolnych, przeszło dwieście świetlicowych zespołów muzyczno-śpiewaczych młodzieży pozaszkolnej oraz wiele amatorskich orkiestr i kółek muzycznych. Naturalnym odpowiednikiem zamiłowania do muzyki ludności śląskiej, a w szczególności młodzieży jest pęd do nauki muzyki, objawiający się żywiołowo zwłaszcza wśród szkolnej i pozaszkolnej młodzieży. Rezultatem tego pędu są liczne kursy muzyczne dla początkujących, prowadzone bądź to z ramienia szkół, bądź też z ramienia instytucji oświatowych.

W celu ujednolicenia licznych, często rozproszkowanych wysiłków w tej dziedzinie, Urząd Wojewódzki Śląski podaje wytyczne miarodajne przy organizowaniu nauczania muzyki przez czynniki szkolne:

1) nauczyciele względnie kierownicy szkół, którzy zamierzają w b. r. szkolnym uruchomić kursy muzyczne dla początkujących lub zaawansowanych winni zgłosić zamierzony kurs w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim do końca października br.,

2) wskazanym jest, aby kursy obejmowały zarówno młodzież szkolną jak i pozaszkolną z zastrzeżeniem, że młodzież pozaszkolna będzie tworzyła osobne oddziały,

3) organizatorzy kursów mają prawo pobierać od uczestnika kursu po zł 1,— do 5,— mies. opłaty, na wydatki związane z organizowaniem kursu i nauczaniem,

4) do udziału w kursach dopuszczone są wszystkie instrumenty, będące w użyciu w amatorskich orkiestrach, lecz prowadzący kursy mają prawo ze względów technicznych ograniczyć naukę do jednego lub kilku wybranych przez siebie instrumentów,

5) na kursach obowiązuje program nauczania zatwierdzony przez Urząd Wojewódzki Śląski. Wzór programu mogą zainteresowani otrzymać w Urzędzie Woj. Śląskim, Wydziale Oświecenia Publicznego, pokój 767,

6) organizacyjną stronę kursów powierzył Urząd Wojewódzki Śląski Stowarzyszeniu Miłośników Muzyki, które będzie zaopatrywało kursy w afisze, druki, formularze i w materiał nutowy do nauki i ćwiczeń,

7) nadzór pedagogiczny nad kursami roztacza Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publ. przez nauczycieli - specjalistów, wybranych w porozumieniu z Inspektoratami Szkolnymi.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

211.

Wzór programu nauczania

na kursach muzycznych dla początkujących

Stopień I-szy: (początkujący)

Nauka gry na instrumencie	2	godz.	tygodn.
Śpiew chóralny	1	„	„
Teoria muzyki	1	„	„

Stopień II-gi (zaawansowani)

Nauka gry na instrumencie	2	godz.	tygodn.
Śpiew chóralny	1	„	„
Teoria muzyki	1	„	„
Gra zespołowa	1	„	„

W klasie gry na instrumencie nauka odbywa sie zasadniczo zbiorowo, lecz komplet uczniów nie powinien przekraczać liczby dziesięciu.

Czas trwania kursu wynosi 8 miesięcy, od października do końca maja, względnie połowy czerwca.

Program szczegółowy.

Nauka gry na skrzypcach.

Stopień I-szy:

Budowa skrzypiec i smyczka. Konserwacja instrumentu. Prawidłowa postawa przy graniu. Trzymanie skrzypiec i prowadzenie smyczka. Gra na pustych strunach do ósemek włącznie. Gra 1, 2, 3, i 4 palcem w zasadniczych rozstawieniach palców. Smyczkowanie całym smyczkiem. Legato 2, 3, i 4 dźwięków. Gra forte i piano. Gamy durowe D, F, E, i Es w zakresie 1 oktawy i G, A, C, B i As w zakresie 2 oktaw w I-szej pozycji. Rozłożone trójdźwięki w po-

wyższych tonacjach. Łatwe piosenki 1 i 2-głosowe. Gra z pamięci i ze słuchu. Strojenie skrzypiec.

Stopień II-gi:

Powtórzenie poprzedniego stopnia w prędszym tempie. Trudniejsze ćwiczenia smyczkowe i palcowe. Staccato, legato 4 — 8 dźwięków, pizzicato. Gamy Des, Fis i Ges w zakresie 1 oktawy i H przez 2 oktawy. Gamy molowe: d, e, fis, c, cis, f przez 1 oktawę i a, g i h przez 2 oktawy, i odpowiednie rozłożone trójdźwięki. Znaki dynamiczne: f, p, mf, cresc., dimin. Łatwiejsze dwudźwięki. Piosenki w ożywionych rytmach 1 i 2-głosowe. Wprowadzenie do III-ciej pozycji. Gra z pamieci i ze słuchu. Strojenie skrzypiec.

Nauka gry na mandolinie.

Stopień I-szy:

Budowa mandoliny i konserwacja instrumentu. Prawidłowa postawa przy graniu. Trzymanie mandoliny i prowadzenie piórka. Gra na pustych strunach do ósemek włącznie. Gra 1, 2, 3, i 4 palcem w czterech zasadniczych rozstawieniach. Gra łatwiejszych melodii w obrębie I-szej pozycji. Przejścia chromatyczne. Piórkowanie całych i półnut. Piórkowanie ósemek różnymi sposobami (∧v∧v, ∧∧∧∧, vvvv)

Legato 2, 3 i 4 dźwiękowe. Forte i piano. Gamy durowe: D, F, E, Es jednooktawowo i G, A, C, B, As dwuoktawowo w zakresie I-szej pozycji, w różnej rytmizacji i piórkowaniu. Rozłożone trójdźwięki w powyższych tonacjach. Wprowadzenie do III-ciej pozycji. Łatwe piosenki 1 i 2-głosowe. Gra z pamięci i ze słuchu. Strojenie mandoliny.

Stopień II-gi:

Powtórzenie materiału poprzedniego stopnia w prędszym tempie, pozycja III-cia i łączenie z I-szą. Trudniejsze rodzaje piórkowania. (∧vvv, ∧v∧v, ∧∧v∧, ∧v∧, ∧∧v, ∧vv)
Gamy durowe: Fis, Des i Ges jednooktawowo i H dwuoktawowo wraz z odpowiedimi trójdźwiękami rozłożonymi. Gamy molowe: d, e, fis, c, f jednooktawowo i a, g i h dwuoktawowo, wraz z odpowiednimi rozłożonymi trójdźwiękami. Gama chromatyczna. Legato 5 i 6-cio dźwiękowe. Znaki dynamiczne: f, p, mf, cresc., dimin. Łatwe dwudźwięki. Rozłożone oktawy, tercje i seksty. Melodie w ożywionych rytmach 1 i 2 głosowe. Wprowadzenie do V-tej pozycji. Gra ze słuchu i z pamięci. Strojenie mandoliny.

Nauka gry na gitarze.

Stopień I-szy:

Budowa gitary i konserwacja instrumentu. Prawidłowa postawa przy graniu. Trzymanie gitary i układ obydwu rąk. Gra na pustych strunach do ósemek włącznie. Różne rodzaje uderzenia; zmienne . .. , ... harmoniczne i arpeggiowane ∧ . .. ... i liczne odmiany. Gra łatwiejszych melodii w obrębie I-szej pozycji. Gamy durowe: C, D, A jednooktawowo i G, E dwuoktawowo i rozłożone trójdźwięki w tych tonacjach. Mały poprzeczny chwyt. Gama F-dur oraz triada i rozłożony akord w tej tonacji. Gama C-dur w półpozycji. Gra i akompaniament ze słuchu i z pamiąci. Strojenie gitary.

Stopień II-gi:

Powtórzenie materiału poprzedniego stopnia w prędszym tempie. Gra w II i III pozycji i pozycjach mieszanych. Trudniejsze rodzaje uderzenia . .. .

Duży poprzeczny chwyt. Chwyt poprzeczny 4-tym palcem. Gamy durowe do 6-cio znaków przykluczowych oraz molowe do 4-rech znaków przykluczowych oraz odpowiednie rozłożone trójdźwięki, triady i ćwiczenia akordowe. Znaki dynamiczne: f, p, mf, cresc., dimin. Gra w IV i V pozycji i pozycjach mieszanych. Łatwiejsze ćwiczenia legatowej gry i łatwiejsze ozdobniki. Gra i akompaniament ze słuchu i z pamięci. Strojenie gitary.

Teoria muzyki.

Stopień I-szy:

System nutowy. Budowa gamy durowej. Rytmika do szesnastek włącznie, synkopy ósemkowe, nuty kropkowane, takty na $^2/_3$ i 4 ćwierci i 6 ósmych. Tonacje do 4 znaków przykluczowych włącznie. Gama molowa (naturalna, harm., melodyjna). Przypadkowe znaki chromatyczne. Najczęściej spotykane znaki dynamiczne. Solfeż w tym samym zakresie. Ćwiczenia pamięciowe. Wypracowania domowe.

Stopień II-gi:

Powtórka materiału poprzedniego stopnia. Tonacje durowe i molowe do 7 znaków przykluczowych. Transpozycja. Interwale. Rytmika do nut trzy razy wiązanych, podwójne kropki, triole, kwintole, duole. Klucz basowy i klucze C. Budowa akordów. Taktowanie. Solfeż w odpowiednim zakresie Ćwiczenia pamięciowe i wypracowania domowe.

Gra zespołowa.

Zasady gry zespołowej i orkiestralnej. Gra solowa a gra zbiorowa. Rola dyrygenta. Gra solowa i śpiew z akompaniamentem orkiestry. Zespoły kameralne.

Materiał: Łatwe utwory ludowe w różnych układach. Utwory kompozytorów polskich i obcych.

Śpiew chóralny.

Wymowa (samogłoski i spółgłoski). Oddech. Frazowanie. Dynamika: forte, piano, cresc., dimin.

Materiał: Pieśni 1, 2, 3 i 4 głosowe a cappella i z akompaniamentem z wydawnictw i śpiewników polskich, zwłaszcza pieśni ludowe różnych regionów polskich i pieśni artystyczne kompozytorów polskich.

212.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. III. 147/c/2.

Katowice, dnia 8 października 1936 r.

Komisja Egzaminacyjna dla eksternów Wyższego Kursu Naucz. w Krakowie.

Do
Inspektoratów Szkolnych
Województwa Śląskiego.

Urząd Wojewódzki Śląski, Wydział Oświecenia Publicznego zawiadamia, że pismem z dnia 2 października 1936 r. Nr. II. 6615/36, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyznaczyło na podstawie § 29 ust. ostatni, Regulaminu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. U. M. W. R. i O. P. z r. 1928, Nr. 9, poz. 154) Komisję Egzaminacyjną dla eksternów z programu Wyższego Kursu Naucz. z terenu województwa śląskiego przy Państwowym Wyższym Kursie Nauczycielskim w Krakowie.

W związku z powyższym zarządzeniem, zlikwidowano Komisję Egzaminacyjną dla eksternów Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Mysłowicach.

Od chwili obecnej podania o dopuszczenie do egzaminu w charakterze eksterna z zakresu Wyższego Kursu Nauczycielskiego, winny być kierowane drogą służbową przez Urząd Wojewódzki Śląski do Dyrekcji Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Krakowie.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

213.

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

Wykaz szkół prywatnych, które w roku szkolnym 1936/37 posiadają prawa szkół państwowych, nadane na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 maja 1929 r. Nr. II-2875/29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 75).

A. PRYWATNE SZKOŁY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE.

Bielsko — Pryw. Gimn. żeńskie SS. de Notre Dame, — niepełne prawa,
Chorzów — Pryw. Gimn. koedukacyjne niemieckie — pełne prawa,
Rybnik — Pryw. Gimn. żeńskie SS. Urszulanek, pełne prawa.

214.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Nr. II-W-5820/36.

Warszawa, dnia 16 września 1936 r.

Zbiórka na rzecz niewidomych.

Zarząd T-wa Opieki nad Ociemniałymi zwrócił się do Ministerstwa z prośbą o udzielenie pozwolenia na zbiórkę na rzecz niewidomych w szkołach powszechnych i średnich wraz z wygłoszeniem odczytów o sprawie niewidomych.

Ze względu na wyraźne brzmienie okólnika Nr. 80 (II-P-5000/36) z dnia 22 sierpnia br. w sprawie składek w szkołach, Ministerstwo nie może udzielić zezwolenia na zorganizowanie zbiórki na rzecz niewidomych w szkołach powszechnych i średnich w całej Polsce, nie sprzeciwia się natomiast organizowaniu odpowiednich odczytów w sprawie niewidomych i zainteresowania nimi Komitety Rodzicielskie i Opieki Szkolnej pod warunkiem, iż odczyty te nie będą kolidowały z normalnymi zajęciami szkolnymi.

Podsekretarz stanu:
Jerzy Ferek-Błeszyński.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-50/174.

Katowice, dnia 25 września 1936 r.

Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, seminariów nauczycielskich, Kierownictwom szkół dokształcających zawodowych i Inspektoratom Szkolnym
w Województwie Śląskim

do wiadomości z tem, że okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 80 (II. P. 5000/36) z dnia 22 sierpnia br. ogłoszony został w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej Nr. 9 z 1936 r., poz. 174.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

215.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I. 50/175. Katowice, dnia 6 paźdz. 1936 r.

W sprawie wypadków porażenia prądem elektrycznym.

W związku z rozwojem elektryfikacji zwiększa się stale ilość wypadków porażenia prądem elektrycznym. Wypadki te są wynikiem albo nieostrożności, co przejawia się przede wszystkim w porażeniach przy dotykaniu opadłych przewodów elektrycznych, albo — co zdarza się jeszcze

częściej przyczyną ich jest lekkomyślność, polegająca na wchodzeniu na słupy, prowadzące przewody elektryczne. Wiele osób, a w tym znaczny procent dzieci, płaci rok rocznie kalectwem lub śmiercią za swą lekkomyślność.

W walce z tego rodzaju wypadkami, elektrownie zaopatrują wszystkie słupy i stacje transformatorowe w tablice, ostrzegające o niebezpieczeństwie dotykania urządzeń elektrycznych. Ochrona ta okazuje się jednak nie wystarczająca, wobec czego winny Dyrekcje i Kierownictwa Szkół uświadamiać młodzież szkolną o niebezpieczeństwie dotykania przewodów elektrycznych.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

216.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I. 61/19. Katowice, dnia 28. IX. 1936 r.

W sprawie zakupu nagród sportowych.

Zgodnie z akcją Związku Polskich Związków Sportowych, zmierzającą do zasilenia „Funduszu Obrony Narodowej“, a zainicjowaną z okazji 10-lecia sprawowania przez Prof. Ignacego Mościckiego najwyższego urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej, Urząd Wojewódzki Śląski zawiadamia. że wszelkie kwoty przeznaczone na zakup nagród sportowych na zawody młodzieży szkolnej Województwa Śląskiego, organizowane w czasie do dnia 3. VI. 1937 r. przekazywać należy na „Fundusz Obrony Narodowej“ konto P. K. O. Nr. 6.

Zdobywcy nagród otrzymywać będą dyplomy i kwit na wpłaconą do P. K. O. kwotę.

Na dyplomach wydawanych zdobywcom nagród należy umieszczać niżej podaną formułkę: „Koszt nagrody przekazano na Fundusz Obrony Narodowej zgodnie z uchwałą Sportu Polskiego zadeklarowaną w hołdzie Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej“.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

217.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. II-98.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

KONKURS

na stanowiska

kierownika publicznej szkoły powszechnej nr. 6 w **Mysłowicach,** w powiecie katowickim. Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III. stopnia organizacyjnego;

kierownika publicznej szkoły powsz. w **Chwałowicach,** w powiecie rybnickim. Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy, jak za kierownictwo szkoły III stopnia organizacyjnego;

kierownika publicznej szkoły powszechnej Nr. 4 w **Nowej Wsi** w powiecie katowickim. Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego.

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydz. Oświecenia Publicznego w terminie 8-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Wojew. Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

218.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr. O. P. I. 51/4. Katowice, dnia 28. IX. 1936 r.

KOMUNIKAT
o umiejętności pływania kandydatów do szkół podchorążych.

Urząd Wojewódzki Śląski zawiadamia, że Ministerstwo Spraw Wojskowych ustaliło, iż pierwszeństwo w przyjęciu do szkół podchorążych, kształcących przyszłych oficerów zawodowych, będą mieli przed innymi, kandydaci, posiadający umiejętność pływania.

Z uwagi na potrzeby wojskowe, będzie to obowiązującym warunkiem przyjęcia do szkół podchorążych, uczniów szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych technicznych.

Ponieważ nauka pływania wchodzi w zakres obowiązującego programu nauczania w gimnazjach w zakresie wychowania fizycznego, Ministerstwo W. R. i O. P. poleciło położyć specjalny nacisk na zorganizowanie jej w tych środowiskach, w których istnieją odpowiednie warunki.

Zechcą P. P. Dyrektorzy i kierownicy tych szkół, które dają prawo do ubiegania się o przyjęcie do szkół podchorążych, podać do wiadomości młodzieży szkolnej powyższy komunikat.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. Mieczysław Gajer
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

219.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-41/9. Katowice, dnia 6. X. 1936 r.

KOMUNIKAT
o fonetycznej poradni leczniczej.

Przypominając komunikat z dnia 13 grudnia 1934 r. Nr. O. P. I-39/19, ogłoszony w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej — Nr. 41/12 z dnia 20 grudnia 1934 r. poz. 177, Urząd Wojewódzki zawiadamia,

że poradnia fonetyczna w Instytucie Fonetycznym ks. Dra Wilczewskiego w Katowicach ul. Poniatowskiego 34 m. 10., telef. 33676 udzielać będzie w roku szkolnym 1936/37 bezpłatnych porad, we wtorki i soboty w godzinach od 14-ej do 19-ej:

a) nauczycielom (lkom) dotkniętym fonestynią — zawodową chorobą nauczycielstwa, powstającą wskutek nieumiejętnego używania narządów mowy,

b) młodzieży szkolnej posiadającej wadliwą wymowę (jąkanie, seplenienie, niewyraźna wymowa i t. p.). Rodziców należy uświadomić, że wadliwa wymowa utrudnia dzieciom naukę szkolną a w przyszłości przeszkadzać im może w samodzielnym życiu.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

220.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-41/33. Kaatowice, dnia 29. IX. 1936 r.

KOMUNIKAT
o zmianie na stanowisku instruktorki harcerstwa w szkołach Województwa Śląskiego.

Urząd Wojewódzki Śląski zawiadamia, iż z dniem 1 września 1936 r. obowiązki instruktorki harcerstwa żeńskiego w szkołach Województwa Śląskiego objęła p. **Irena Kuśnierzewska,** nauczycielka szkoły powszechnej nr. 26 w Katowicach.

Równocześnie zawiadamia się, że z dniem tym przestała pełnić obowiązki instruktorki harcerstwa p. Emilia Węglarzówna.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński,**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

221.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-40/27. Katowice, dnia 2 paźdz. 1936 r.

KOMUNIKAT
o przedstawieniach teatru objazdowego „Płomyka“ i „Płomyczka“.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwolił na urządzanie w roku szkolnym 1936/37 dla dzieci szkół powszechnych bezpłatnych przedstawień objazdowego teatru „Płomyka“ i „Płomyczka“, uruchomionego własnym wysiłkiem przez Zarząd Główny Z. N. P.

Przedstawienia te odbywać się mogą w lokalach szkolnych w godzinach nauki szkolnej (w zasadzie można użyć na ten cel ostatnich dwóch lekcyj szkolnych).

Kierownikiem teatru objazdowego jest p. Halina Starska.

Do dnia 31 maja 1937 r. nadeślą Inspektoraty Szkolne Urzędowi Wojewódzkiemu Śląskiemu — Wydziałowi Oświecenia Publicznego, z powołaniem się na niniejszy komunikat, krótkie zwięzłe uwagi na temat poziomu i wartości omawianych przedstawień oraz ogólne dane frekwencyjne. Uwagi te winny być oparte przede wszystkim na opiniach Kierownictw publicznych szkół powszechnych.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. **Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

222.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. O. P. I-40/28. Katowice, dnia 2 paźdz. 1936 r.

KOMUNIKAT
o filmie p. t. „Kły i pazury“.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego komunikuje, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca uwadze film podróżniczy p. t. „Kły i pazury“, jako nadający się do wyświetlania przed młodzieżą szkół powszechnych i średnich.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogóln.
Referendarz.

223.

Komunikat o programach szkół zawodowych.

Ukazały się w druku i są do nabycia w Państwowym Wydawnictwie Książek Szkolnych (Lwów, ul. Kurkowa 21) niżej wyszczególnione programy:

1) program nauki w szkołach przysposobienia kupieckiego I stopnia,

2) program nauki w szkołach przysposobienia kupieckiego II stopnia,

3) wskazania do programu nauki w szkołach przysposobienia kupieckiego II stopnia,

4) program nauki w szkołach przysposobienia administracyjno-handlowego,

5) program nauki w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym I stopnia,

6) wskazania do programu nauki w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym I stopnia,

7) program nauki w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia,

8) program nauki w szkołach stolarskich,

9) program nauki w szkołach mechanicznych,

10) program nauki w szkołach krawiecko-bieliźniarskich,

11) program nauki w szkołach przysposobienia krawiecko-bieliźniarskiego,

12) program nauki w szkołach przysposobienia rolniczego. (Nr. III-3487/36).

224.

KOMUNIKAT
Instytutu Pedagogicznego w Katowicach.

Celem zapoznania szerokich sfer nauczycieli **z aktualnymi w obecnej chwili zagadnieniami, związanymi z ich pracą w szkole i poza szkołą** oraz dla poinformowania ich o **bieżącej literaturze** danego zagadnienia, Instytut Pedagogiczny organizuje w roku szkolnym 1936/37 cykl

Powszechnych Wykładów Pedagogicznych z zakresu pedagogiki i nauk pokrewnych z następującym programem:

Poniedziałek, 23 listopada 1936 r.
Dr. Stanisław Skowron, Docent U. J. — Z nowszych badań nad dziedzicznością u człowieka,

Poniedziałek, 30 listopada 1936 r.
Dr. Eugenia Stołyhwowa, Doc. U. J. — Teoria rasizmu w świetle współczesnych badań antropologicznych,

Poniedziałek, 7 grudnia 1936 r.
Dr. Władysław Gołembski — G. Gentile — wychowawca i filozof faszyzmu.

Poniedziałek, 14 grudnia 1936 r.
Dr. Stefan Szuman, Profesor U. J. — Krytyczny rzut oka na psychoanalizę i psychologię indywidualną,

Poniedziałek, 21 grudnia 1936 r.
Dr. Mirosław Sekreta — Stan badań nad psychologią nauczyciela,

Poniedziałek, 18 stycznia 1937 r.
Dr. Józef Pieter — Krytyka dotychczasowych zapatrywań na sprawę inteligencji dzieci i młodzieży,

Poniedziałek, 25 stycznia 1937 r.
Dr. Marian Falski, Wizytator Min. W. R. i O. P. — Selekcja społeczna uczniów,

Poniedziałek, 1 lutego 1937 r.
Dr. Henryk Rowid, Dyrektor Państw. Pedagogium — Teoria i praktyka środowiska wychowawczego.

Poniedziałek, 8 lutego 1937 r.
Dr. Tadeusz Kupczyński, Kurator — Nowa szkoła polska w świetle opinii publicznej,

Poniedziałek, 15 lutego 1937 r.
Dr. Ludwik Goryński, Psycholog Szkolny Wydz. O. P. — Aktualne zagadnienia szkolnictwa angielskiego (wrażenia z podróży naukowej do Angli),

Sobota, 20 lutego 1937 r.
Dr. Mieczysław Ziemnowicz, Docent U. J. K. — Nowe prądy w dydaktyce współczesnej,

Poniedziałek, 22 lutego 1937 r.
Dr. Stefan Papée, Wizytator W. O. P. — Znaczenie regionalizmu w nauczaniu.

Z PRAKTYKI SZKOLNEJ:

Poniedziałek, 1 marca 1937 r.
Franciszek Mittek, Inspektor szkolny — Przyczyny i skutki drugoroczności.

Poniedziałek, 8 marca 1937 r.
Mgr. Jan Wieczorek, Podinspektor szkolny — Praca samowychowawcza w grupach a grupowa praca dydaktyczna.

Poniedziałek, 15 marca 1937 r.
Tadeusz Skałka, Podinspektor szkolny — Organizacja pracy szkolnej ucznia szkoły powszechnej (na tle prób i doświadczeń szkoły ośrodkowej),

Poniedziałek, 22 marca 1937 r.
Piotr Stasiak, Bibliotekarz Inst. Pedag. — Organizacja i rola wychowawcza bibliotek dziecięcych.

Wykłady odbywać się będą w sali wykładowej Instytutu Pedagogicznego w Katowicach (gmach Śl. Techn. Zakładów Naukowych) ulica Krasińskiego 3.

Początek każdorazowo punktualnie o godz. 17,30.

Wykłady są dostępne zarówno dla nauczycielstwa jak i dla osób stojących poza szkołą, a interesujących się zagadnieniami pedagogicznymi.

Zgłoszenia na powyższy cykl wykładów przyjmuje Sekretariat Instytutu Pedagogicznego do **dnia 14 listopada 1936 r.**

Opłata za cały cykl wykładów wynosi 5 zł; za poszczególny wykład zł 0,50. Opłatę tę należy wnosić równocześnie ze zgłoszeniami na konto czekowe Instytutu Pedagogicznego w P. K. O. nr. 305.800, po czym Sekretariat prześle osobie zgłoszonej kartę uczestnictwa. Uczestnicy Powszechnych Wykładów Pedagogicznych będą mogli korzystać z biblioteki i czytelni Instytutu Pedagogicznego.

Dyrekcja Instytutu Pedagogicznego w Katowicach.

225.

TADEUSZ ZYGLER (Warszawa).

BIBLIOTEKA KOŁA SZKOLNEGO L. M. K.
przy szkołach powszechnych.

BIBLIOGRAFIA.

W szkole powszechnej przede wszystkim należy położyć nacisk na b e l e t r y s t y k ę morską i podróżniczą. Ten rodzaj lektury odda w pracy ideowej wielkie usługi, ucząc interesującym opowiadaniem kochać morze i zachęci do zaznajamiania się z jego walorami.

Barwny opis zastąpi częściowo widok morza, jego szum i potęgę, czego, niestety, większość dziatwy polskiej nie jest w stanie przeżyć bezpośrednio. W polskim dorobku literackim jest naprawdę dużo dobrych książek. Oto niektóre z nich:

Anczyc W. Przygody prawdziwe żeglarzy i podróżników pośród dzikich ludów kuli ziemskiej. Wyd. 9, z ośmiu rys. W. Gersona. W-wa 1933 (G. i W.).

Bandrowski J. Na polskiej fali. Powieść dla młodzieży z rycinami. Polecona do bibliotek szkolnych przez Min. W. R. i O. P. Wyd. 3. W-wa 1934.

Bogusz J. Straszne przygody Antka na morzu. W-wa 1929. (Bibl. Ks. Różowych Nr. 67).

Bohuszewicz J. Rozbójnik morski. Opowiadanie z końca XVIII w. W-wa 1934. (Nakł. Ks. Popularnej).

Czeczott R. Bohaterowie Adriatyku. W-wa 1929. („Rój").

Czyżowski K. A. Jim żeglarz. Lwów 1928. (Ks. Atlas).

Ginsbert J. (Jim Poker). Płyną polskie okręty. W-wa 1934 (G. i W.).

Lewicka A. Z naszego morza i przymorza. Opowiadadanie dla młodzieży. Lwów, Kraków 1932 (T. S. L.).

Łuszczewska J. (Deotyma). Panienka z okienka. W-wa 1911. (G. i W.), W-wa 1934. (Ks. Domu Ks. Polskiej).

Meissner J. Skok przez Atlantyk. W-wa 1933. (Bibl. Kur. Polsk.).

Moszyńska J. Janeczek z nad morza. W-wa 1933. Bibl. Ks. Błęk. Nr. 157).

Oppman A. Baśń o córce rybaka i królewnie Bałtyku. W-wa 1930. (Arct.).

Ossendowski F. Pod polską banderą. W-wa 1925.

Sieroszewski W. Ze świata. W-wa 1934. („Rój").

Szarecki J. Na pokładzie „Lwowa". W-wa 1929.

Taube K. Jak mat Musiał swym ziomkom o morzu prawił. W-wa 1934. (LMK).

Umiński W. Czarodziejski okręt. Powieść dla młodzieży. Z ilustracjami. W-wa 1933 (J. Przeworski).

Umiński W. W głębinach oceanu. Powieść fantastyczna dla młodzieży z 6 ilustracjami. W-wa 1920. (G. i W.).

Wagner W. Podług słońca i gwiazd. Pamiętnik. W-wa 1934. (Gł. Ks. Wojsk.).

Warnkówna J. Władzio nad morzem. Opowiadanie dla dzieci od lat ośmiu. Z 6-ciu rys. St. Sawiczewskiego. W-wa 1912. (G. i W.).

Zaruski M. Moja czwarta podróż na „Witeziu". W-wa, 1930. (Wojsk. Inst. Wyd.).

Zaruski M. Na morzach dalekich. Wyd. III. W-wa 1929. (Arct).

Zaruski M. Na skrzydłach jachtów. Lwów 1933. (Ks. Atlas).

Zaruski M. Na jachcie „Witeź". W-wa 1928. (LMK).

Z pośród najcenniejszych dzieł literatury światowej największą poczytnością wśród dziatwy szkolnej cieszą się przekłady:

Gerbault A. Sam przez Atlantyk. W pogoni za słońcem. Na powrotnej drodze. W-wa 1930.

London J. Przygody w zatoce San Francisco. W-wa 1925. (Bibl. Groszowa).

London J. Wilk morski. W-wa. (Bibl. Grosz.).

Kipling R. Kapitanowie Zuchy.

Slocum J. Sam jeden żaglowcem naokoło świata. Przełożył L. Szwykowski. W-wa 1930. (Gł. Ks. Wojsk.).

Verne J. Wśród lodów polarnych. Powieść, przełożył Z. Zamorski. W-wa 1933. (J. Przeworski).

Voss J. Łodzią żaglową przez oceany. Przełożył z ang. T. Fonferko. W-wa 1933. (Gł. Ks. Wojsk.).

Dziatwa, zainteresowana i rozentuzjazmowana do morza powieścią, opisem podróży, czy pamiętnikiem, zechce sięgnąć do książki, która w bardziej systematyczny sposób da odpowiedź na szereg pytań, jakie nagromadziły się w czasie lektury. Zaspokoić ją może popularna broszura czy książka z pośród niżej wymienionych:

ABC o morzu. W-wa 1934. (LMK). Zawiera rozdziały opracowane specjalnie dla poziomu szkoły powszechnej: Walka o Bałtyk. Bałtyk. Wybrzeże. Co to jest flota handlowa? Marynarka wojenna. Gdynia. Nasza emigracja. Polscy marynarze i podróżnicy. Bibliografia.

Opis ogólny morza i Pomorza znajdzie w:

Chrzanowski B. Z wybrzeża i o wybrzeżu. W-wa 1934. (LMK).

Pawłowski St., Jakubowski A., Fischer A. Z polskiego brzegu. W-wa 1923. (Ks. Atl.).

Smoleński J. Morze i Pomorze. Poznań 1934. (Wegener „Cuda Polski).

Pięknym dziełem, omawiającym dzieje polskiego morza, jest:

Kronika o polskim morzu. Dzieje walk, zwycięstw i pracy. Praca zbiorowa pod red. Cz. Pechego. W-wa 1930.

Dla samodzielnej lektury w szkole powszechnej jest to książka zbyt trudna. Wiadomości historyczne ogólne zawarte są we wzmiankowanym już „ABC o morzu" oraz Smoleńskiego „Morze i Pomorze".

Zagadnienia floty wojennej i obrony ujmują popularne broszury, wydane przez LMK:

Czeczott R. Co nam zapewnia marynarka wojenna. W-wa 1934. (LMK).

Krzywiec B. Obrona morska w Polsce. Wyd. II. W-wa 1934. (LMK).

Laskowski H. Artyleria morska. W-wa 1934 (LMK).

Sawiczewski J. Łodzie podwodne. W-wa 1934 (LMK).

O polską siłę zbrojną na Bałtyku. Praca zbiorowa. W-wa 1935 (LMK). Zawiera: W. Sieroszewski — Polska flota wojenna warunkiem trwałego pokoju; W. Sobieski — Z dziejów naszej marynarki; S. Płużański — Jak wygląda przygotowanie Polski pod względem technicznym do rozbudowy marynarki wojennej; K. Korytowski — Marynarka wojenna; Nauticus — Akcja społeczna na rzecz obrony morskiej w innych państwach.

O handlu morskim, portach i dorobku Polski na morzu mówią:

Hichen F. Nasz handel morski. (Kronika o polskim morzu). W-wa 1930.

Rozdział ten, jak i cała „Kronika", jest za trudny do samodzielnej lektury w szkole powszechnej.

Umiastowski R. Morze jako źródło bogactwa narodów. W-wa 1928.

Lipkowski Z. Gdynia. Lwów 1933. (Państw. Wyd. Ks. Szkoln.).

Sieroszewski W. Brama na świat (Gdynia). W-wa. 1933. („Rój").

Polkowski B. Dorobek Polski na morzu. W-wa 1935.

Jest to świetnie opracowana poglądowa broszurka, która w zupełności odpowiada poziomowi V kl. szkoły powszechnej.

O polskim wychodźtwie popularnie mówi broszura p. t.:

Na nowe drogi. Praca zbiorowa. W-wa 1935. (LMK). Zawiera rozdziały: G. Orlicz-Dreszer — Patriotyzm gospodarczy. Ks. S. Okoniewski — Dwie ojczyzny. F. Sokół — Gdynia jako punkt oparcia wychodźtwa i ekspansji kononialnej Rzeczypospolitej. S. Pawłowski — Kolonie. M. Grażyński — Harcerstwo i problem morza.

Młodzież, która zetknęła się z zagadnieniem morskim, która zachwyciła się nim chociażby w opisie czy ilustracji, jest podatnym gruntem do propagandy idei morskich.

Taki materiał propagandowy stanowią broszury:

O Fundusz Kolonialny Ligi M. i K. W-wa 1931. (LMK).

Lewandowski J. Zagórski Cz. Morze źródłem potęgi Rzeczypospolitej. W-wa 1934. (LMK.)

Co każdy Polak w Święta Morza wiedzieć powinien? Praca zbiorowa. W-wa 1933 (LMK).

Taube K., Socha M. Frontem do morza. W-wa 1934. (LMK).

Materiałów na obchód morski dostarczy:

Targ J. A. Święto Morza. W-wa 1934. (LMK).

Specjalny dział, poświęcony propagowaniu zdobywania umiejętności w sportach wodnych, powinien uwzględnić te książki, które dadzą podstawowe wiadomości z pływania, kajakarstwa, wioślarstwa oraz turystyki wodnej, a mianowicie:

Kalinowski A. Naturalna metoda nauki pływania. W-wa 1934. (Nasza Księgarnia).

Heinrich A. (Tony). Podręcznik kajakowca. W-wa 1934. (Gł. Ks. Wojsk.).

Pluciński M. Budowa kajaka żaglowego typu P7. W-wa 1934. (Gł. Ks. Wojsk.).

Podręcznik na stopień wioślarza. Wyd. Oficj. Kier. Drużyn Żegl. Bibl. Harcerskich Drużyn Żeglarskich. W-wa 1933. (Skład Gł. Ks. Wojsk.).

Pożądanym jest, aby w biblioteczce Koła Szkolnego LMK znajdowały się mapy, a mianowicie:

Mapa operacyjna Gdynia — Gdańsk. Skala 1 : 300.000. (Wojsk. Inst. Geogr.).

Mapa szczegółowa Gdynia — Puck. Skala 1 : 100.000. (Wojsk. Inst. Geogr.).

226.

WYDAWNICTWA

ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

Ks. dr A. Hausner i ks. Fr. Wójcik: SZKICE KATECHEZ. Stron 56. Cena 70 groszy. Podręcznik dla uczącego. Praca czyni zadość w szkołach powszechnych odczuwanej potrzebie umożliwienia uczącemu religii szybkiego zorientowania się w rozkładzie tematu poszczególnych katechez. Zawiera ona zbiór szkiców lekcyj dla I-szej klasy powszechnej wraz z kilku zasadniczymi uwagami metodycznymi w związku z realizacją nowego programu nauki religii w tejże klasie, oraz rozkład materiału nauczania na pojedyncze miesiące dla II-giej klasy powszechnej. Całość ujęta w formę jasną, przejrzystą i przystępną.

Ks. dr A. Hausner, ks. dr Fr. Konieczny i ks. F. Wójcik: NAUKA RELIGII RZYMSKOKATOLICKIEJ dla III kl. szkół powszechnych. Stron 88. Cena zł 1,—. Cała treść podręcznika podana jest w żywej formie narracyjnej odpowiadającej psychice i poziomowi umysłowemu dziecka. Pojedyncze tytuły podręcznika stanowią zwarte całości logiczne i odpowiadają zarazem, w granicach możliwości, jednostkom lekcyjnym. Przykłady czerpano przede wszystkim z życia Świętych polskich i z naszych dziejów. W wyborze ilustracyj kierowano się tym, aby całość treści i najważniejsze tematy były nimi objaśnione.

J. Balicki i St. Maykowski: MÓWIĄ WIEKI. Część IV. Podręcznik do nauki języka polskiego dla IV kl. gimnazjalnej. Stron 491. Rycin 86. Objaśnienia str. 36. Cena zł 2,80.

Materiał ujęty został w cztery cykle. Cykl I: Praca u podstaw (Mądrzy po szkodzie. Z obłoków na ziemię. Ku pokrzepieniu serc). — Cykl II: Wytężać słuch (Śpiący rycerze. Rok po roku marnie leci. Przed samym świtem). — Cykl III: Na ojczyzny łono (Wszyscy przeciw wszystkim. Wojenko.... Wojenko. Jak strumienie do rzeki). — Cykl IV: Znowu razem. Rwąc pęta. We własnym domu. Posiew).

B. Kubski i St. Dobraniecki: NA ZAGONIE. Czytanki polskie dla III kl. szkół powszechnych 1-go stopnia, kurs A. Stron 176. Cena zł 1,10.

B. Kubski i St. Maykowski: ŚWIATŁO W CHACIE. Czytanki polskie dla IV kl. szkół powszechnych 1 stopnia, kurs A. Stron 229. Cena zł 1,40.

Wśród autorów czytanek spotykamy nazwiska: Żeromskiego, Sienkiewicza, Prusa, Kasprowicza, Lenartowicza, Konopnickiej, Dygasińskiego, Mickiewicza, Orkana, z współczesnych — Sieroszewskiego, Goetla, Choynowskiego i innych. Ćwiczenia rozmieszczone pod czytankami, ułatwią nauczycielowi zarówno omawianie czytanek jak i organizację pracy cichej w ogóle. — Do książki dołączono dodatek, zawierający ćwiczenia gramatyczne w opracowaniu Jadwigi Dańcewiczowej.

J. Dańcewiczowa: ĆWICZENIA I WIADOMOŚCI GRAMATYCZNE dla VI kl szkół powszechnych 2 stopnia, kurs A. Stron 32. Cena 40 groszy.

W podręczniku tym, w sposób dostosowany do poziomu umysłowego 11—13-letniego dziecka wiejskiego, ujęte zostały i opracowane zagadnienia gramatyczne, które starano się przedstawić w prostej i łatwo dostępnej formie. Zwracano przy tym uwagę zarówno na treść jak i na formę zjawisk językowych. Układ podręcznika pozwala również na połączenie gramatyki z innymi działami nauczania języka polskiego.

Dr. St. Jodłowski i prof. UJK. dr W. Taszycki: ZASADY PISOWNI POLSKIEJ I INTERPUNKCJI ZE SŁOWNIKIEM ORTOGRAFICZNYM według uchwał Komitetu Ortograficznego Polskiej Akademii Umiejętności z dn. 21 kwietnia 1936 r., zatwierdzonych przez Ministerstwo W. R. i O. P. dnia 24 czerwca 1936 r. Str. 208. Cena 80 gr. Z 10-groszowym znaczkiem na T. P. B. P. S. P. 90 groszy.

Podręcznik ten przedstawia jasno i przejrzyście opracowane nowe zasady pisowni polskiej. Zawiera on: 1) jasno i przystępnie przedstawione zasady nowej pisowni; 2) szczegółowo, a zarazem przejrzyście ujęte zasady interpunkcji, ilustrowane licznymi przykłada-

mi; 3) jak najbardziej kompletny i praktycznie ułożony słownik ortograficzny, podający pisownię nie tylko form podstawowych, ale też wszystkie trudniejsze formy odmiany wyrazów. Książka konieczna dla każdego, pragnącego pisać poprawnie po polsku.

Wł. Martynowiczówna: OBRAZY Z PRZESZŁOŚCI I TERAŹNIEJSZOŚCI. Podręcznik do nauki historii dla IV klasy szkoły powszechnej I stopnia, kurs A. Stron 138. Cena zł 1,10.

Książka pomyślana jako podręcznik dla dzieci wiejskich. Przy obrazkowej formie przedstawiania dziejów została jednak zachowana pewna ciągłość historyczna. Obrazy zostały ujęte w formę żywą i zajmującą. Bogaty materiał ilustracyjny w wysokim stopniu podnosi wartość podręcznika.

Wł. Jarosz i A. Kargol: POLSKA. DAWNE DZIEJE I DZISIEJSZE URZĄDZENIA. Podręcznik do nauki historii dla VI klasy szkół powszechnych, 2 stopnia, kurs A. Stron 178. Cena zł 1,30.

Materiał naukowy podręcznika ilustruje najważniejsze momenty głównie z dziejów politycznych i ustrojowych Polski od początku czasów saskich do najnowszych, uwzględniając równocześnie wiadomości obywatelskie. Wiadomości o Polsce współczesnej zostały ujęte w sposób praktyczny i życiowy. Podręcznik został opracowany w ten sposób, aby zawarty w nim materiał mógł być z łatwością uzupełniony wiadomościami, odnoszącymi się do danej miejscowości i regionu. W celu zmuszenia uczniów do obserwacji zjawisk życia współczesnego i samodzielnego ich ujmowania zostały opracowane odpowiednie ćwiczenia.

A. Chałubińska i M. Janiszewski: GEOGRAFIA POLSKI. Podręcznik do nauki geografii dla I kl. gimn. Stron 252. Rycin i map 229. Cena zł 2,10.

Treść: Wiadomości ogólne (Mapa Polski. Podziałka. Siatka geograficzna i kartograficzna. Położenie geograficzne Polski. Położenie Polski w Europie. Granice. Obszar Polski. Mapa topograficzna. Rzeźba i podział Polski na krainy geograficzne. Jak powstały nasze ziemie oraz ich bogactwa. Gleby. Klimat. Sieć wodna. Obszary roślinne Polski. Świat zwierzęcy. Pierwotny krajobraz i człowiek. Wsie i miasta. Ilość ludności i gęstość zaludnienia. Podział administracyjny. Narodowości. Wyznania. Zawody ludności. Komunikacja. Polacy poza Polską). — Przegląd krain (Tatry, Pieniny, Beskidy. Obniżenie podkarpackie. Wyżyna Śląska. Pasmo Krakowsko-Częstochowskie. Kraków. Wyżyna Nidy. Wyżyna Sandomierska. Góry Świętokrzyskie. Wyżyna Lubelska. Roztocze. Podole. Wołyń. Lwów. Polesie. Wileńszczyzna. Wilno. Pojezierze Suwalskie. Podlasie. Warszawa. Mazowsze. Kujawy. Nizina Wielkopolska. Poznań. Pomorze. Dostęp Polski do morza. Wybrzeże. Gdynia. Wolne Miasto Gdańsk). — Spis miast, liczących ponad 5.000 mieszkańców według spisu ludności z 9. XII. 1931.

K. Bzowski: GEOGRAFIA. Podręcznik na III kl gimn. Stron 234. Rycin 64+IV tabl. Cena zł 2,10.

Treść: I część. Elementy geografii ogólnej (Zasadnicze wiadomości o kształcie, wymiarach i ruchach ziemi. Ziemia we wszechświecie. Właściwości mapy. Przewodnie rysy rzeźby powierzchni ziemi. Klimat. Przegląd najbardziej typowych dziedzin biograficznych świata. Rzut oka na rozszerzenie się horyzontu geograficznego ludzkości w ciągu wieków). — II część. Geografia szczegółowa krajów pozaeuropejskich (Afryka. Azja. Ameryka. Australia. Kraje polarne. Gospodarcza jedność części świata: Komunikacje światowe i stosunki gospodarcze. Przegląd wielkich dróg komunikacyjnych świata. Wędrówki surowców i towarów. Ośrodki najgęstszego zaludnienia. Aktualne zagadnienia gospodarczo-polityczne świata).

St. Bąkowski i Fr. Lorenz: FIZYKA. Podręcznik na IV kl. gimn. Stron 376. Rycin 441+tabl. widm. Cena zł 2.50. Treść: I. O siłach, pracy i ruchu. Siły. Praca i energia. Źródła pracy, silniki. O ruchach. O ciążeniu powszechnym. Drgania i fale. — II. O prądzie elektrycznym. Źródła prądu elektrycznego. Zjawiska elektrochemiczne. Cieplne objawy prądu. Opór elektryczny. Łączenie ogniw i przewodów. Elektromagnesy i magnesy. Prądy indukcyjne. Zjawiska elektrostatyczne. Radio. Zjawiska elektryczne w gazach rozrzedzonych; ciała promieniotwórcze. — III. O świetle. Rozchodzenie się światła. Odbicie i załamanie światła. Narzędzia optyczne. Widma.

St. Dziurzyński: O ŻYCIU I BUDOWIE ZWIERZĄT. Podręcznik zoologii na I kl. gimn. Stron 269. Rycin 195. Cena zł 1,80.

Autor ujmuje materiał w ten sposób, by nie tylko dać uczniowi pewną ilość wiadomości o życiu i budowie zwierząt, lecz nadto, by go nauczyć dostrzegać, porównywać i opisywać, a także przeprowadzać samodzielnie najprostsze eksperymenty.

To, co uczeń w tej dziedzinie zdobyć może sam lub z pomocą nauczyciela, umieszczone zostało w tzw. tekstach obserwacyjnych.

Kładąc nacisk na faunę rodzimą podaje autor dla każdego typu naszej fauny ilość poznanych gatunków w Polsce, przez co uwidocznione zostało jej bogactwo.

J. Michałowska: WIADOMOŚCI Z PRZYRODY I GEOGRAFII dla IV kl., 1 stopnia. Stron 208. Cena zł 1,10. Autorka starała się przede wszystkim stale kłaść nacisk na jak najdalej idące przystosowanie podręcznika do psychiki dziecka wiejskiego. Z tego względu cały materiał przykładowy, ilustrujący omawiane tematy, był wybierany z dziedzin bliskich zainteresowań dziecka.

Jeśli chodzi o geografię, starano się o dostępne i interesujące podanie materiału, gdyż autorka liczyła się z tym, że te tematy dalsze są od codziennych zainteresowań dziecka, niż tematy przyrodnicze. Z tego względu dla przedstawienia tematów egzotycznych dla dziecka (kraje europejskie, Afryka) wybrano formę fikcyjnych podróży lub listów z podróży. We wszystkich tematach przyrodniczych i geograficznych podkreślono silnie związek omawianych zagadnień z Polską i jej życiem.

Przy opracowywaniu wiadomości o Polsce postarano się dać dość kompletny przegląd mapy Polski.

Inż. M. Sobolewski: PRZYRODA MARTWA. Podręcznik dla VII klasy szkół powszechnych, 3 stopnia. Stron 150. Rycin 178. Cena zł 1,10.

J. Radomski i dr S. Tołpa: NAUKA O CZŁOWIEKU. Podręcznik biologii dla IV kl. gimn. Stron 240. Rycin 150+2 tabl. kolorowe. Cena zł 1,80.

Stosownie do wymagań ministerialnego programu nauki najwięcej miejsca w podręczniku poświęcono fizjologii i higienie, przy czym w szczególnie szerokim zakresie została uwzględniona higiena, tak osobnicza jak i społeczna. — Dobór ćwiczeń i sposób podejścia w opisach funkcyj i budowy jest oparty na praktyce szkolnej i dostosowany do poziomu umysłowego uczniów.

T. Abramowicz i *M. Okołowicz:* ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ dla IV klasy szkół powszechnych 1 stopnia, kurs A. Stron 130. Cena zł 1,—.

B. Iwaszkiewicz: GEOMETRIA DLA IV KLASY GIMN. Stron 161. Rycin 155. Cena zł 1,20.

Część pierwsza zawiera powtórzenie poznanych w kl. III twierdzeń metrycznych i szereg dalszych; rozważania, związane z pomiarem długości okręgu i pola koła, zamykają rozdział. Części drugiej poświęcono najwięcej uwagi. Zamieszczono w niej rozważania początkowe z zakresu stereometrii i wiadomości o rzucie równoległym. Ostatnią część podręcznika wypełniają wiadomości o mierzeniu pól powierzchni i objętości brył.

Książka zawiera bogaty zbiór (ponad 400) zadań i rysunków (155).

M. Auerbach i K. Dąbrowski: DISCE LATINE. Podręcznik do nauki łaciny dla III kl. gimn. Stron 116+122 (Słownik i preparacje). Rycin 63+5 map. Cena zł 1,50.

Na treść podręcznika składają się przeważnie teksty oryginalne, na których uczeń kończyć powinien naukę fleksji i składni zdań pobocznych. Objaśnienia słownika i preparacyj (12 str.) są wyczerpujące.

— DISCE LATINE. Podręcznik do nauki łaciny dla IV kl. gimn. Stron 114+124 (Słownik i preparacje). Rycina 40+4 mapy. Cena zł 1,80.

Książka łacińska dla ostatniej klasy gimnazjum nowego typu zawiera wypisy łacińskie głównie z Liwiusza, Cycerona, Sallusstiusza i Owidiusza, dalej wypisy z literatury naukowej (Piotrowicza, Morawskiego, Zielińskiego), a także przekłady z Plutarcha i Owidiusza. Do wymienionych autorów dodano jeszcze krótkie urywki z kodeksu Justyniana, z Epitomy Florusa i z wierszy Tibulla. Z Cycerona zamieszczono tu w skrócie Archiusza i pierwszą Katylinarkę, a ponadto z V Werrynki crimen Govianum; z Liwiusza obok drugiej wojny punickiej urywki, odnoszące się do walk społecznych, a szczególnie do kwestii agrarnej. Ustępy poetyckie mają do połowy podany iloczas zgłosek z natury długich i krótkich, aby ułatwić uczniom opanowanie heksametru i dystychu elegijnego. Do książki dodano w osobnej broszurze objaśnienia i słowniczki: alfabetyczny słownik łacińsko-polski i słownik imion własnych, zajmujące ponad 7 arkuszy druku.

S. Skimina: ELEMENTA LATINA. Podręcznik do nauki łaciny dla II kl. gimn. Stron 150. Rycin 70+1 mapa. Cena zł 1,50.

Układ materiału obejmuje: 1. Czytankę łacińską (wraz z tekstami polskimi, przeznaczonymi do przekładu na język łaciński). — 2. Czytankę polską. 3. Preparacje i słowniki (łacińsko - polski i polsko-łaciński).

— ELEMENTA LATINA. Podręcznik do nauki łaciny dla III kl. gimn. Stron 170. Rycin 34+1 mapa. Cena zł. 1,50.

Na treść książki składają się: 1. Czytanka łacińska (wraz z tekstami polskimi, przeznaczonymi do przekładu na język łaciński). 2. Wypisy łacińskie (Nepos, Iustinus, Cicero, Rufus, Florus, Caesar). — 3. Czytanka polska. — 4. Preparacje i słowniki (łacińsko-polski i polsko-łaciński).

J. Piprek: UNSER DRITTES DEUTSCHES BUCH „DEUTSCHE LANDE, DEUTSCHES LEBEN“. Podręcznik do nauki języka niemieckiego dla III kl. gimn. Str. 279. Rycin 98. Cena zł 1,80.

Podręcznik ten, będący dalszym ciągiem dwu poprzednich książek tegoż autora, jest nowym etapem w realizacji wymagań programu ministerialnego w zakresie nauki języków obcych w szkole średniej. Słowniki zawierają prócz nowych wyrazów także wszystkie, które dotychczas pojawiły się w podrecznikach tegoż autora dla kl. I i II.

Liczne i trafnie dobrane ilustracje uzupełniają całość

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II. p. pokój 538. — Tel. **178.** — Konto P. K .O. Nr. **304.121.**

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojew. Śląskiego w Katowicach.